

MOKYKLŲ, VYKLANČIŲ BENDROJO UGDYMO PROGRAMAS, TINKLO APŽVALGA (2021–2025 m.)

Parengė:

dr. Sandra Balevičienė

dr. Dainora Vaitkevičienė

Palmira Papšienė

Redaktorė Anželika Tekutienė

© Nacionalinė švietimo agentūra

Turinys

Mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo programas, tinklo kaitos tendencijos 2021–2025 m.....	4
Įvadas.....	5
Su mokyklų tinklu susijusių švietimo reformų, teisinės bazės pokyčiai 2021–2025 m.....	5
Lietuvos gyventojų demografinės tendencijos	6
Gyventojų skaičiaus pokytis	6
Migracija	7
Gimstamumas	8
Gyventojų amžius.....	8
Mokinių skaičiaus prognozė	10
Mokyklos ir mokiniai	11
Mokyklų tinklo pertvarkos planai.....	11
Mažos mokyklos	11
Mokyklų skaičiaus pokyčiai	12
Bendrojo ugdymo mokyklų padaliniai (išskyrus bazinius).....	13
Mokyklų struktūros pokyčiai.....	14
Mokinių skaičiaus pokyčiai	17
Vidutinis klasės komplekto dydis	17
Vienai sąlyginei mokytojo pareigybei tenkantis mokinių skaičius.....	21
Mažos klasės	23
Perpildytos klasės	25
Gimnazijų tinklo kaitos tendencijos.....	27
Gimnazijų III– IV klasių formavimo reglamentavimo raida	29
Mažos gimnazijų bendrojo tipo III klasės.....	30
Specializuotas ugdymas.....	33
Specialusis ugdymas	33
Jungtinės klasės.....	33
Mokinių vežiojimas.....	36
Mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo programas, tinklo kaitos 2021–2025 m. apibendrinimas.....	37
PRIEDAS	39

Mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo programas, tinklo kaitos tendencijos 2021–2025 m.

8 kartus

redaguotos Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklės

8 proc.

(nuo 993 iki 918) *sumažėjo* mokyklų (juridinių asmenų), vykdančių bendrojo ugdymo programas, skaičius

60 proc.

(nuo 47 iki 19) *sumažėjo* savivaldybių bendrojo ugdymo mokyklų, turinčių mažiau nei 60 mokinių, skaičius

5 proc.

(nuo 358 391 iki 376 453) *paaugo* bendrojo ugdymo grupės mokyklų mokinių skaičius

2,5 proc.

(nuo 20,1 iki 20,6 mokinio) bendrojo ugdymo mokyklose *padidėjo* vidutinis klasės komplekto dydis

66 proc.

(nuo 395 iki 133) *sumažėjo* bendrojo ugdymo mokyklų jungtinių 1–8 bendrojo tipo klasių komplektų skaičius

37 proc.

(nuo 359 iki 224) *sumažėjo* bendrojo ugdymo mokyklų 1–10 (I–II gimnazijos) bendrojo tipo klasių komplektų, turinčių mažiau nei 8 mokinius, skaičius

61 proc.

(nuo 523 iki 205) *sumažėjo* bendrojo ugdymo mokyklų pradinio ugdymo bendrojo tipo klasių komplektų, turinčių daugiau kaip 24 mokinius, skaičius

63 proc.

(nuo 54 iki 20) *sumažėjo* bendrojo ugdymo mokyklų pagrindinio ugdymo bendrojo tipo klasių komplektų, turinčių daugiau kaip 30 mokinių, skaičius

42 proc.

(nuo 62 iki 36) *sumažėjo* gimnazijų bendrojo tipo III klasių, turinčių 12 ar mažiau mokinių, skaičius

25 proc.

(nuo 227 iki 171) *sumažėjo* gimnazijų bendrojo tipo III klasių, kuriose mokosi mažiau kaip 21 mokinių, skaičius

3,6 proc.

(nuo 11,1 iki 10,7) *sumažėjo* bendrojo ugdymo mokyklose vienai sąlyginei mokytojo pareigybei tenkančių mokinių skaičius

Ivadas

Šioje apžvalgoje pateikiama Lietuvos mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo programas, tinklo būklės analizė 2021–2025 metų laikotarpiu. Remiantis Švietimo valdymo informacinės sistemos (ŠVIS) ir Valstybės duomenų agentūros (VDA) duomenimis, nagrinėjami mokyklų tinklo pokyčiai pagal institucijos grupę, tipą, paskirčių grupę, priklausomybę, dydį, vietovės požymį ir ugdymo pakopas. Taip pat analizuojamas Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklių (toliau –Taisyklės) pakeitimų įgyvendinimas. Pažymėtina, kad šioje analizėje pateikiami 2025–2026 m. m. duomenys yra preliminarūs.

Lietuvos mokyklų tinklas per pastaruosius penkerius metus (2021–2025 m.) patyrė pokyčių, kuriuos lėmė tiek demografinės tendencijos, tiek tikslinės švietimo reformos.

Analizėje apžvelgiamos demografinės tendencijos – gyventojų skaičiaus, migracijos, gimstamumo ir gyventojų amžiaus pokyčiai, taip pat pateikiama mokinių skaičiaus kontekstinė prognozė iki 2030–2031 mokslo metų. Analizuojami mokyklų ir mokinių skaičiaus pokyčiai. Nagrinėjama vidutinio klasės komplekto dydžio dinamika, perpildytų, mažų ir jungtinių klasių situacija ir mokinių vežiojimas. Dėmesys skiriamas ir gimnazijų tinklo pokyčiams, specializuoto ugdymo ir specialiojo ugdymo klausimams. Pateikiamos kai kurios įžvalgos apie mokyklų tinklo pertvarkos proceso iššūkius ir perspektyvas.

Ši analizė prisideda prie duomenimis pagrįsto švietimo politikos formavimo ir galėtų padėti mokyklų švietimo tinklo formuotojams priimti optimalius sprendimus.

Su mokyklų tinklu susijusių švietimo reformų, teisinės bazės pokyčiai 2021–2025 m.

Po COVID-19 krizės, siekiant stiprinti šalies ekonomiką ir jos atsparumą, parengtas planas „Naujos kartos Lietuva“¹. Jis įgyvendinamas nuo 2021 metų, pasitelkiant Europos Sąjungos RRF finansavimą. Viena iš plano įgyvendinimo krypčių – reforma „Visiems prieinama gera mokykla“, kurios tikslas – mažinti Lietuvos mokinių pasiekimų atotrūkius, gerinant ugdymo kokybę ir užtikrinant mokyklų tinklo veiksmingumą.

Prie šių reformos krypčių įgyvendinimo prisidėjo ir XVIII Vyriausybės prioritetai. Ji daug dėmesio skyrė ankstyvojo ugdymo prieinamumui ir infrastruktūros plėtrai, siekdama sudaryti sąlygas visiems vaikams lankyti darželius, skatinti netradicines ikimokyklinio ugdymo formas ir stiprinti įtraukijį ugdymą nuo ankstyvojo amžiaus. Kartu buvo siekiama mažinti ugdymo rezultatų skirtumus tarp mokyklų, plėtoti švietimo pagalbos sistemą ir kurti modernias tūkstantmečio gimnazijas, kurios prisidėtų prie mokyklų tinklo konsolidavimo ir ugdymo kokybės gerinimo.

XIX Vyriausybė šias kryptis toliau plėtoja, numatydama užtikrinti visuotinį ikimokyklinį ugdymą nuo 2 metų, subalansuoti mokyklų tinklą taip, kad kokybiškas ugdymas būtų prieinamas visoje Lietuvoje, ir peržiūrėti ankstesnius tinklo

¹ [Ekonomikos gavavimo ir atsparumo didinimo planas „Naujos kartos Lietuva“](#)

pertvarkos sprendimus, ypač aktualius kaimiškosioms vietovėms. Ši Vyriausybė taip pat akcentuoja mažesnių klasių formavimą, mokymosi pagalbos stiprinimą, vienodų kokybės reikalavimų taikymą visoms mokykloms ir geltonųjų autobusų programos plėtrą, siekiant sukurti socialiai teisingą ir efektyviai veikiantį mokyklų tinklą.

Svarbią vietą mokyklų tinklo pertvarkoje užima „Tūkstantmečio mokyklų“ programa², įgyvendinama kaip reformos „Visiems prieinama gera mokykla“ dalis. Jos tikslas – iki 2030 m. kiekvienoje savivaldybėje sukurti kokybiškas ugdymosi sąlygas ir mažinti mokinių pasiekimų atotrūkius. Įgyvendinant šią programą, atnaujinami pastatai, diegiamos technologijos ir kuriama saugi mokymosi aplinka. Tinklo pertvarka kartu su investicijomis leidžia racionalizuoti infrastruktūrą, efektyviau naudoti išteklius ir užtikrinti kokybiškas ugdymo paslaugas visiems mokiniams.

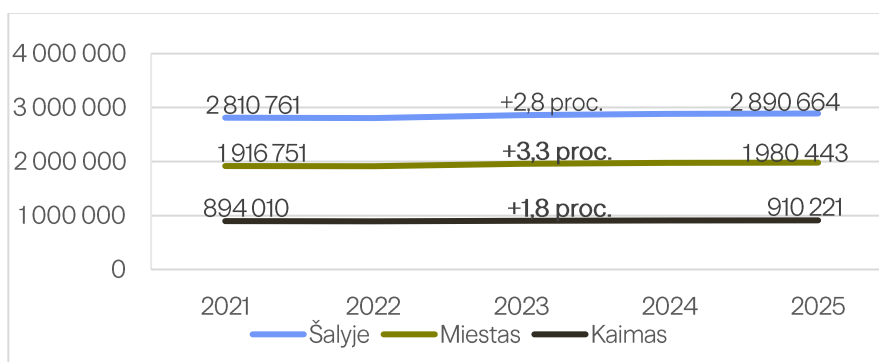
Mokyklų tinklo tvarkymas Lietuvoje (išskyrus aukštąsias mokyklas) vykdomas, vadovaujantis 2011 m. patvirtintomis Taisyklėmis. 2021–2025 m. laikotarpiu šios Taisyklės buvo keičiamos aštuonis kartus³, o svarbesni pakeitimai buvo inicijuoti keturiose šių Taisyklių redakcijose (2021 m., Nr. 1110; 2023 m., Nr. 995; 2024 m., Nr. 680 ir 2025 m., Nr. 133). Toliau trumpai aptariami šie pakeitimai (apibendrinta informacija pateikiama priedo lentelėje).

Lietuvos gyventojų demografinės tendencijos

Gyventojų skaičiaus pokytis

Remiantis VDA duomenimis, per pastaruosius ketverius metus (2021–2025 m.) nuolatinių gyventojų skaičius Lietuvoje padidėjo 79,9 tūkst. (2,8 proc.) – nuo 2,81 mln. 2021 m. iki 2,89 mln. 2025 m. (1 pav.). Viena esminių šio padidėjimo priežasčių – 2022 m. vasario 24 d. Rusijai pradėjus karą prieš Ukrainą, į Lietuvą iš šios šalies atvyko apie 86 tūkst. karo pabėgėlių (2025 m. gegužės 10 d. VDA duomenys). Gyventojų skaičius miestuose augo sparčiau – 3,3 proc. (nuo 1,92 mln. 2021 m. iki 1,98 mln. 2025 m.) – nei kaimo vietovėse (1,8 proc.), kur gyventojų skaičius padidėjo nuo 0,89 mln. iki 0,91 mln. (1 pav.).

1 pav. Nuolatinių gyventojų skaičiaus* pokytis (proc.) per 2021–2025 m. pagal gyvenamąją vietovę

* Pateikiami metų pradžios duomenys.

Duomenų šaltinis: VDA

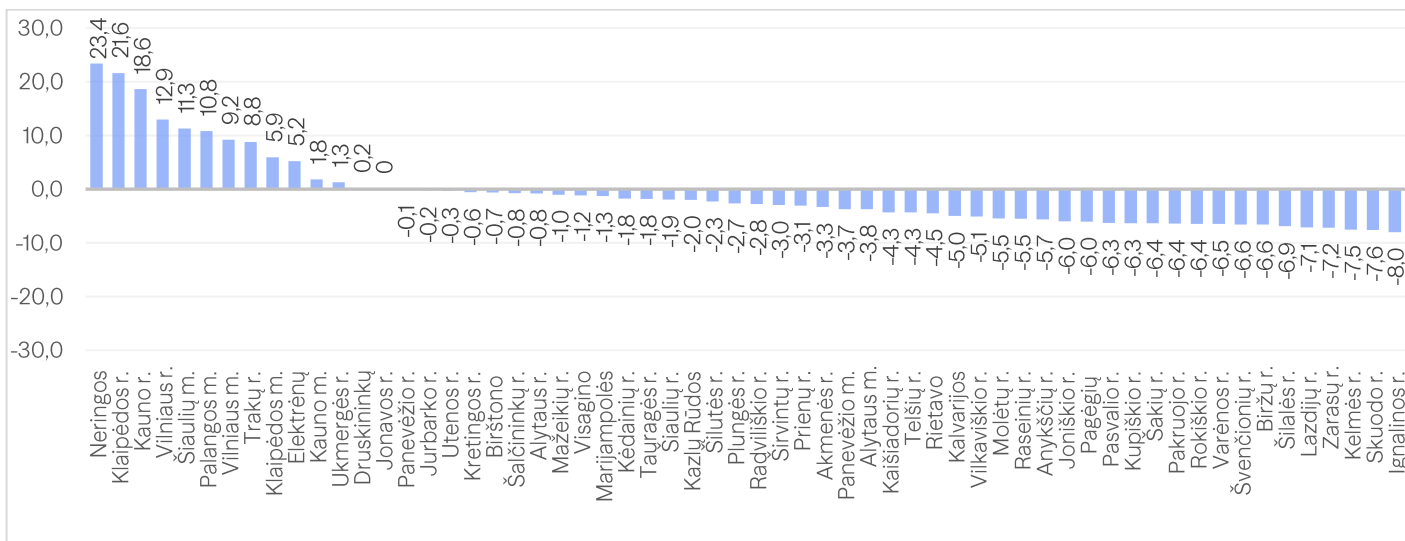
Didžiausias nuolatinių gyventojų skaičiaus augimas užfiksuotas Pajūrio ir kurortinėse vietovėse (Neringos, Palangos miestuose ir Trakų r.), didžiųjų miestų rajonų savivaldybėse, kiek mažesnis – didžiųjų miestų savivaldybėse (2 pav.).

² <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/9b589cd082b511ecbd43a994b3e2e1cb>

³ LRV nutarimas Nr. 768 „Dėl Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programų, tinklo kūrimo taisyklių patvirtinimo“

Didžiausias minėtų gyventojų sumažėjimas pastebimas mažose ir periferinėse savivaldybėse, tokiose kaip Ignalinos, Skuodo, Kelmės, Zarasų, Lazdijų rajonų.

2 pav. Nuolatinių gyventojų skaičiaus* pokytis (proc.) savivaldybėse per 2021–2025 m.

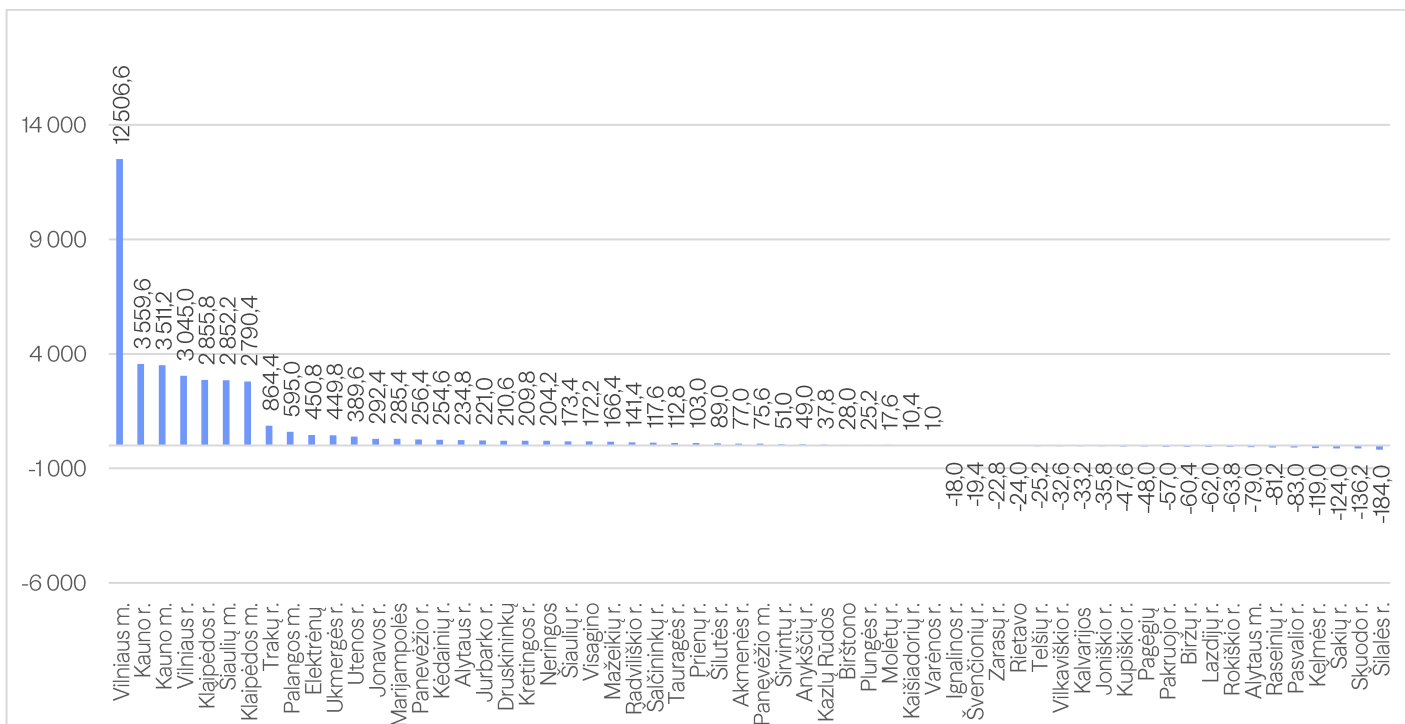
*Pateikiami metų pradžios duomenys.

Duomenų šaltinis: VDA

Migracija

Per 2020–2024 m. didžiausias gyventojų pritraukimas fiksuotas Vilniaus mieste, kur neto migracijos vidurkis per minėtą laikotarpį siekė 12,5 tūkst. gyventojų (3 pav.).

3 pav. 2020–2024 m. migracijos neto vidurkis

Duomenų šaltinis: VDA

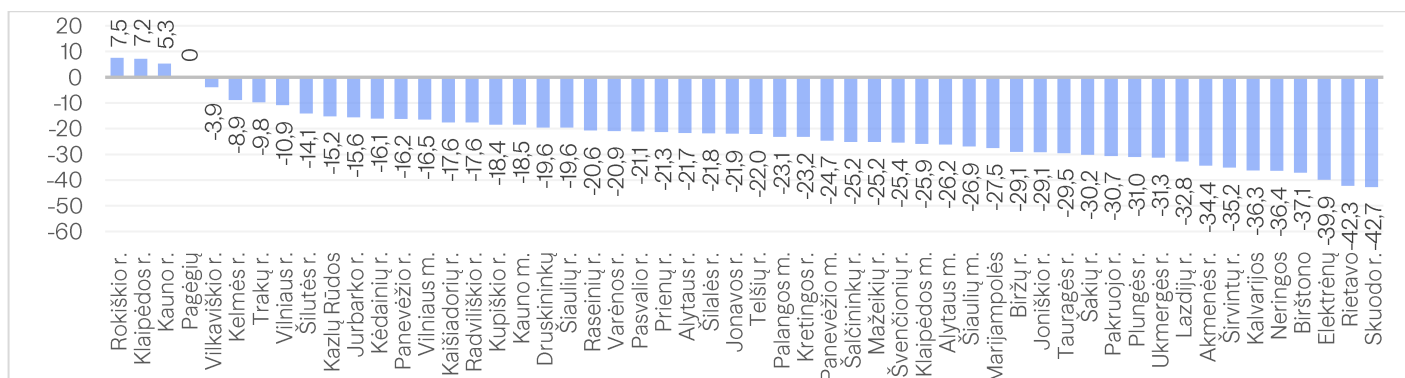
Reikšminga teigiama migracija pastebima ir Kauno, Klaipėdos miestuose ir rajonuose, Vilniaus rajone. Mažesni miestai ir priemiesčiai, tokie kaip Trakų r., Palangos m. ar Druskininkų savivaldybės, taip pat išlaiko teigiamą, bet žemesnį migracijos lygį, o periferinės ir kaimiškosios savivaldybės, pavyzdžiui, Šilalės, Skuodo ar Šakių r., patiria neigiamą migraciją, nes gyventojai emigruoja į didesnius miestus ar užsienį, ir tai lemia gyventojų skaičiaus mažėjimą.

Bendras vaizdas rodo stiprią didžiųjų Lietuvos miestų ir juos supančių savivaldybių urbanizacijos tendenciją – dėl darbo, studijų, geresnės infrastruktūros gyventojai migruoja į miestus ir jų apylinkes, o mažesnės, periferinės teritorijos praranda jaunesnius gyventojus, todėl jų populiacijos sensta. Ši migracijos dinamika gali turėti tiesioginės įtakos mokyklų tinklui. Miestuose augant gyventojų skaičiui, daugėja ir mokinių, todėl būtina planuoti papildomas klases, naujas mokyklas ar optimizuoti esamų įstaigų pajėgumus, o mažesnėse, periferinėse savivaldybėse, mažėjant mokinių skaičiui, dalis mokyklų gali tapti per mažai užimtoms, jų išlaikymo kaštai pernelyg dideli, todėl kai kurias jų gali prireikti dar labiau konsoliduoti.

Gimstamumas

2020–2024 m. daugumoje Lietuvos savivaldybių fiksuotas reikšmingas gimusiųjų skaičiaus mažėjimas (4 pav.), o šalyje jis sudarė 19 proc. Ypač ryškūs neigiami pokyčiai pastebimi Skuodo r., Rietavo ir Elektrėnų savivaldybėse, kur gimstamumo sumažėjimas viršijo 35–40 proc. Tik kelios savivaldybės, tokios kaip Rokiškio, Klaipėdos ir Kauno rajonų, išsiskyrė teigiamu gimstamumo pokyčiu – atitinkamai 7,5 proc., 7,2 proc. ir 5,3 proc. Šie statistiniai duomenys rodo spartų demografinį nuosmukį šalyje, o ypač mažesnėse, periferinėse savivaldybėse.

4 pav. Gimusiųjų skaičiaus pokytis (proc.) savivaldybėse per 2020–2024 m.

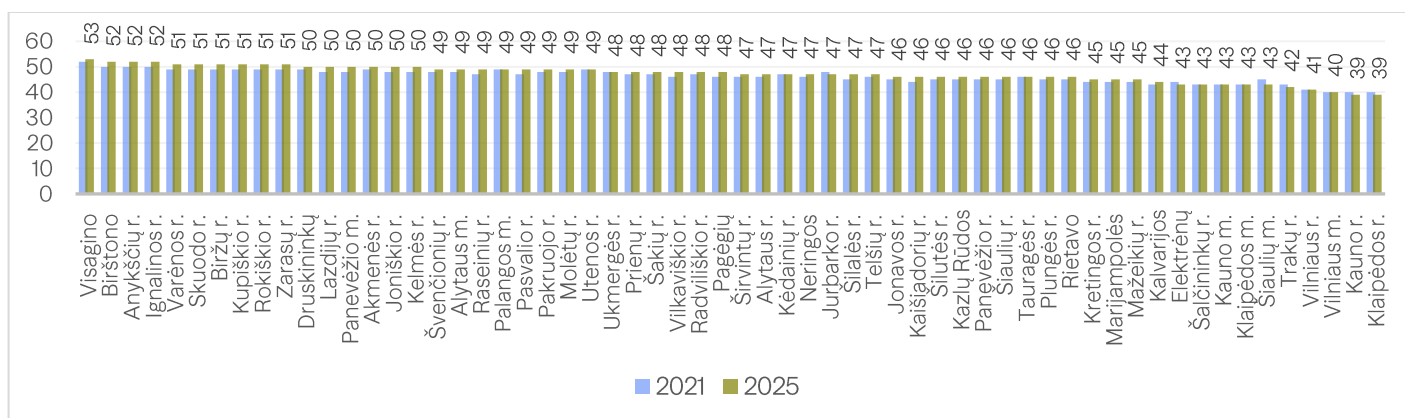
Duomenų šaltinis: VDA

Gyventojų amžius

Lietuvos gyventojų amžiaus statistiniai duomenys atskleidžia nerimą keliančią visuomenės senėjimo tendenciją virose šalies savivaldybėse. Per 2021–2025 metus beveik visų gyventojų amžiaus mediana paaugo maždaug 1–2 metais ir dabar svyruoja nuo 43 iki 53 metų, o tai rodo, kad pusė Lietuvos gyventojų yra vyresni nei 45 metų. Senėjančios visuomenės požymiai ryškiausi mažesnėse, periferinėse savivaldybėse, kur amžiaus mediana viršija 50 metų – tai apima tokias teritorijas, kaip Visaginas, Birštonas, Anykščių, Ignalinos ir Varėnos rajonai (5 pav.).

Priešingai, jauniausios populiacijos išlieka didžiuosiuose miestuose ir jų priemiesčiuose, ypač Klaipėdos, Kauno ir Šiaulių, kur amžiaus mediana artima 43–45 metams, tačiau net ir šiose teritorijose matomas aiškus senėjimo procesas. Vienodas amžiaus medianos augimas visoje šalyje rodo sisteminio demografinio iššūkio mastą, kurį lemia mažas gimstamumas, migracijos procesai ir ilgėjanti gyvenimo trukmė.

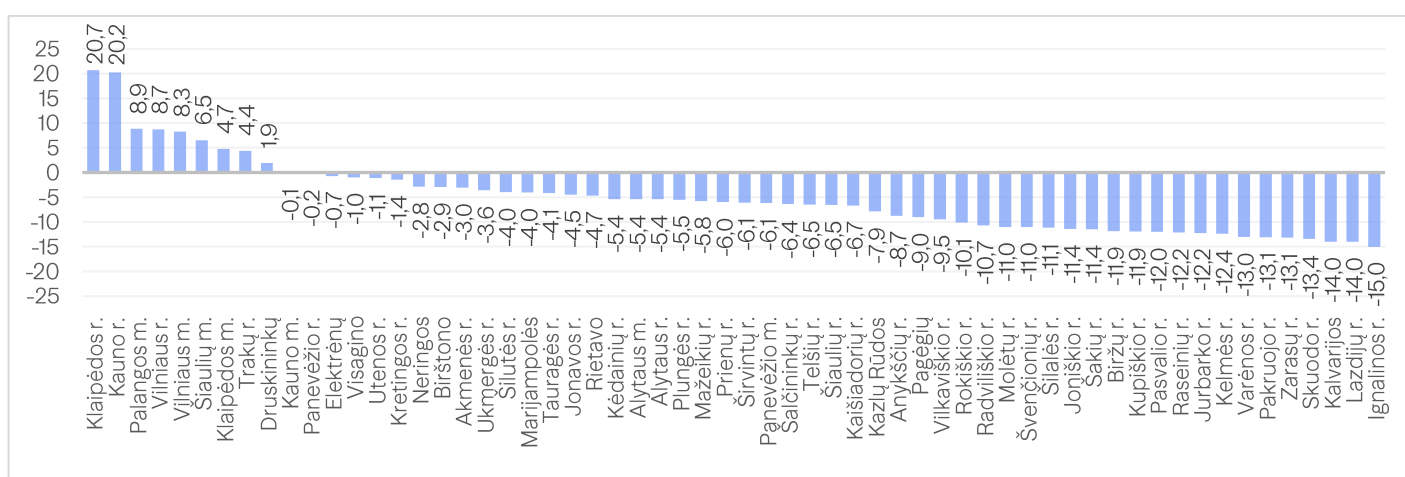
5 pav. Gyventojų amžiaus mediana pagal savivaldybes

Duomenų šaltinis: VDA

Šią bendrą senėjimo tendenciją dar labiau patvirtina paskutinių penkerių (2021–2025) metų mokyklinio amžiaus vaikų skaičiaus pokyčiai savivaldybėse, kurie atskleidžia aiškia geografine visuomenės poliarizaciją – didžiausi miestai ir jų rajonai pritraukia jaunų šeimų, o periferinių teritorijų gyventojai sparčiai sensta. Klaipėdos rajone mokyklinio amžiaus gyventojų skaičius išaugo net 20,7 proc., o Kauno rajone – 20,2 proc., ir tai akivaizdžiai rodo urbanizacijos procesą ir jaunų šeimų kėlimąsi į didmiesčių priemiesčius (6 pav.). Teigiami pokyčiai taip pat fiksuojami Palangos (8,9 proc.), Vilniaus rajono (8,7 proc.) savivaldybėse ir pačiame Vilniuje (8,3 proc.), kur demografinę situaciją gerina ekonominės galimybės ir gyvenimo kokybė. Priešingai, regioniniai centrai ir mažos, periferinės savivaldybės patiria spartų mokyklinio amžiaus gyventojų mažėjimą – Ignalinos rajone šis rodiklis sumažėjo 15 proc., Lazdijų ir Kalvarijos savivaldybėse po 14 proc., o daugiau nei dešimtyje rajonų kritimas viršija 11 proc. Toks atotrūkis tarp didžiųjų miestų aglomeracijų ir periferinių teritorijų kelia rimtų iššūkių švietimo sistemos tinklui, nes dėl stiprėjančios depopuliacijos kaimiškose, periferinėse savivaldybėse teks uždaryti mokyklas, o didžiųjų šalies miestų aglomeracijose gali pritrūkti vietų darželiuose ir mokyklose.

6 pav. 0–18 metų amžiaus gyventojų skaičiaus pokytis (proc.) per 2021–2025 m.

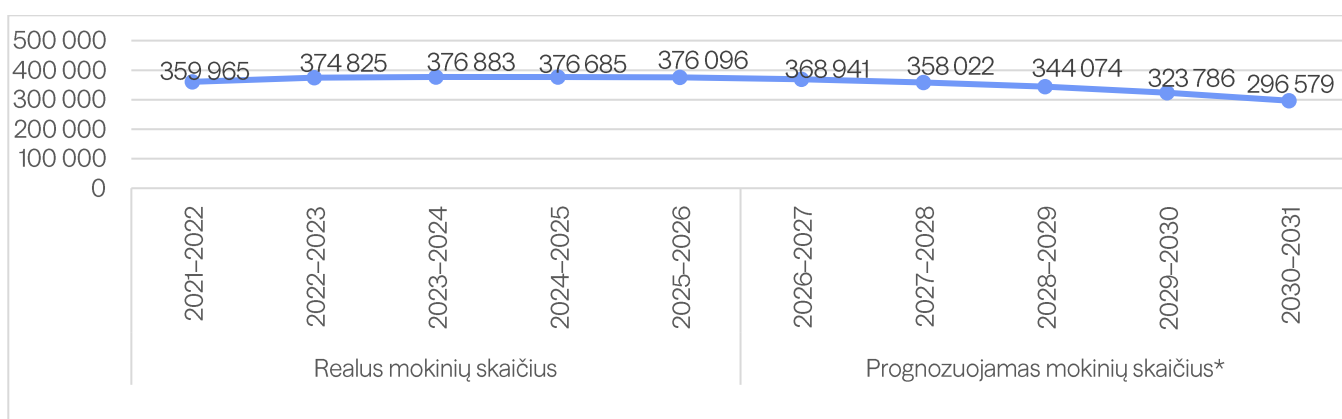

Duomenų šaltinis: VDA

Mokinių skaičiaus prognozė

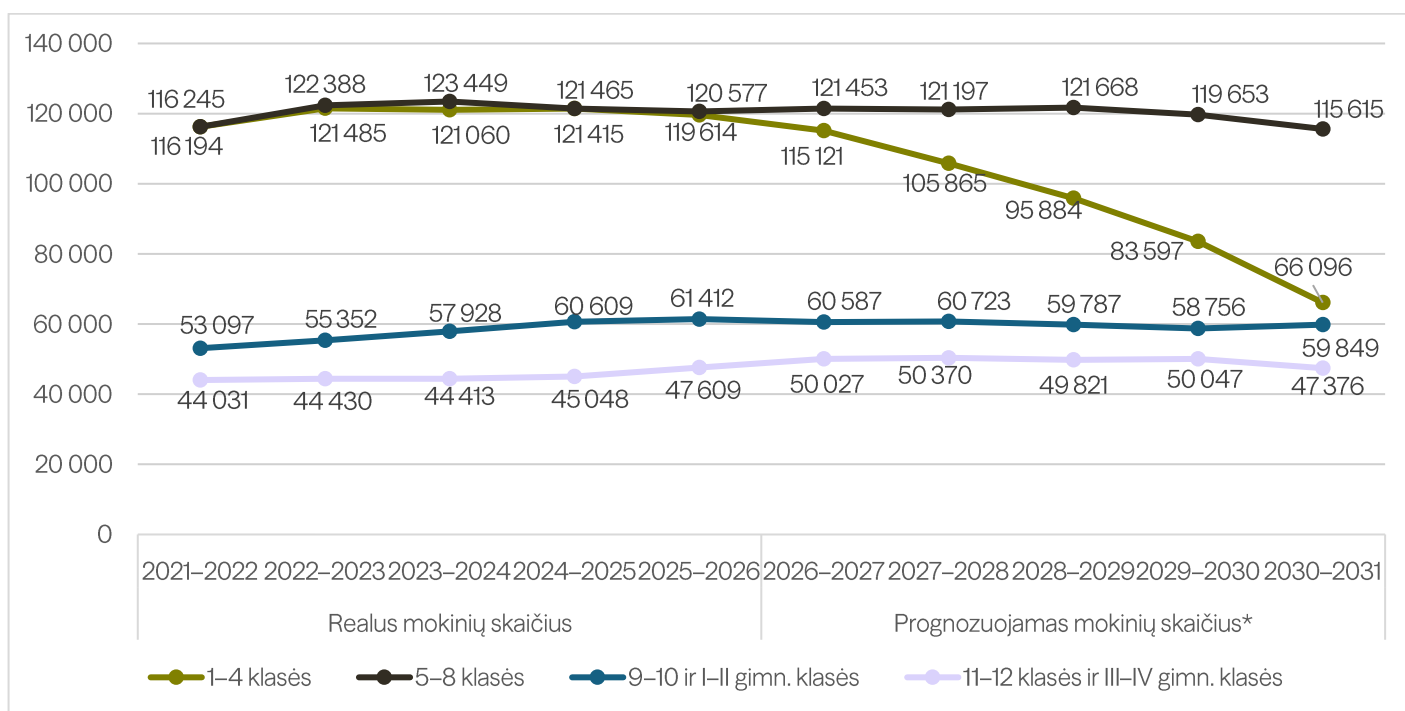
Remiantis ŠVIS duomenimis, prognozuojama, kad nuo 2021–2022 m. m. iki 2030–2031 m. m. bendras mokinių skaičius šalyje sumažės nuo 360,0 tūkst. iki 296,6 tūkst., tai yra 63,4 tūkst. mokinių, arba 18 proc. (7 pav.). Visgi numatoma, kad mažėjimo mastai skirtingose ugdymo pakopose bus nevienodi (8 pav.). Dėl mažėjančio gimstamumo prognozuojama, kad pradinio ugdymo mokinių skaičius sumažės nuo 116,2 tūkst. iki 66,1 tūkst. (50,1 tūkst. arba 43 proc.). Pagrindinio ugdymo 5–8 klasėse prognozuojamas gana nedidelis mokinių skaičiaus sumažėjimas – nuo 116,2 tūkst. iki 115,6 tūkst. (apie 0,6 tūkst. arba 0,5 proc.), tačiau mokinių skaičius 9–10 ir I–II gimnazijos klasėse, priešingai, numatoma, kad didės – nuo 53,1 tūkst. 2021–2022 m. m. iki 59,8 tūkst. 2030–2031 m. m., t. y. apie 6,7 tūkst. (13 proc.). Vyresnėse – 11–12 ir III–IV gimnazijos klasėse – mokinių skaičiaus augimas greičiausiai bus mažesnis: mokinių skaičius, panašu, kad didės nuo 44,0 tūkst. iki 47,4 tūkst. (3,4 tūkst., arba 8 proc.).

7 pav. Lietuvos mokinių skaičiaus kontekstinė prognozė iki 2030–2031 m. m.

Duomenų šaltinis: ŠVIS

8 pav. Lietuvos mokinių skaičiaus kontekstinė prognozė pagal ugdymo pakopas iki 2030–2031 m. m.

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Detalesnės mokinių skaičiaus prognozės pateikiamos ŠVIS ataskaitoje „Mokinių skaičiaus prognozavimas“.

Mokyklos ir mokiniai

Mokyklų tinklo pertvarkos planai

Iki 2021 m. mokyklų tinklo valdymas Lietuvoje buvo reaktyvus: savivaldybės savarankiškai sprendė dėl mokyklų steigimo, reorganizavimo ar uždarymo, atsižvelgdamos į vietos poreikius ir finansines galimybes. Jos taip pat buvo įpareigosotos rengti trejų metų mokyklų tinklo pertvarkos planus. Nuo 2021 m. savivaldybėms nustatyta prievolė rengti penkerių metų bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos planus. Taip pat aiškiai atskirta, kas tvirtina valstybinių ir savivaldybių mokyklų planus, o viešą svarstymą pakeitė tiesioginės konsultacijos su gyventojais. Šie pakeitimai išliko ir vėlesnėse dokumento redakcijose.

Mažos mokyklos

2021 m. Taisyklių redakcijoje pirmą kartą nustatyta, kad bendrojo ugdymo mokyklos, kuriose mokosi 60 ir mažiau mokinių, turi būti reorganizuojamos arba likviduojamos. Išimtys taikomos nevalstybinėms mokykloms, vaikų socializacijos centrums, specialiosioms mokykloms ir specialiojo ugdymo centrums. Taip pat rekomenduota jungti mokyklas, vykdančias ugdymo programas ta pačia mokomąja kalba. Patikslinta ir tai, kad prie kitų mokyklų prijungtos mažos mokyklos gali būti pertvarkomos, tačiau toliau veikti tose pačiose patalpose kaip struktūriniai padaliniai (pradinės mokyklos, progimnazijos ar pagrindinės mokyklos tipo padaliniai).

2023 m. Taisyklių redakcijoje ši nuostata dar labiau sugriežtinta – nustatyta, kad visos pradinės, progimnazijos ir pagrindinės mokyklos, turinčios 60 ar mažiau mokinių, privalo būti reorganizuojamos arba likviduojamos, išlaikant tas pačias išimtis, kaip ir anksčiau. Ši nuostata išliko ir vėlesnėse dokumento redakcijose. Tų pačių (2023) metų Taisyklių redakcijoje įvestos ir kokybinės kriterijų reikšmės, kuriomis siekiama pagerinti kokybiško ugdymo prieinamumą, sumažinti atskirtį tarp skirtingų socialinių grupių, stiprinti mokyklų tinklą ir efektyviau organizuoti ugdymo procesą. Visi vaikai turėtų turėti lygiavertes sąlygas ugdytis – naudotis gamtos mokslų laboratorijomis mokykloje ar STEAM centre, mokytis užsienio kalbų, gauti švietimo pagalbą. Ugdymo įvairovė, prieinamumas neturėtų priklausyti nuo vaiko gyvenamosios vietos. Mokykloms, vykdančioms bendrojo ugdymo programas, nustatytos tokios kokybinės reikšmės, kaip kuriama emociškai ir fiziškai saugi ugdymo aplinka, sutvarkytos erdvės mokinių pažintinėms, socialinėms ir tiriamosioms veikloms įgyvendinti – grupės, klasės, specializuoti kabinetai, dirbtuvės, aikštynai ir kt. Mokykloje turi būti ugdoma pagal individualius poreikius ir pasirinkimus, o ugdymo procesas, pamokų tipai, struktūra, scenarijai gali būti labai skirtingi, įvairiai ir lanksčiai organizuojamas ugdymo laikas, pvz., sujungtos pamokos, teminės ar keliems dalykams skirtos savaitės. Taisyklėse numatyta, kad mokyklų pedagoginiai darbuotojai turėtų kryptingai tobulinti kompetencijas, jiems turėtų būti sudaromos galimybės įgyti papildomų kompetencijų aukštesiose mokyklose, atsižvelgiant į mokyklos, mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų poreikius. Taip pat tarp kriterijų įvardijamas ir siekis daugiau individualaus dėmesio skirti mokiniams, dėl įgimtų ar įgytų sutrikimų turintiems didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdomiems bendrųjų bendrojo ugdymo mokyklų bendrosiose klasėse.

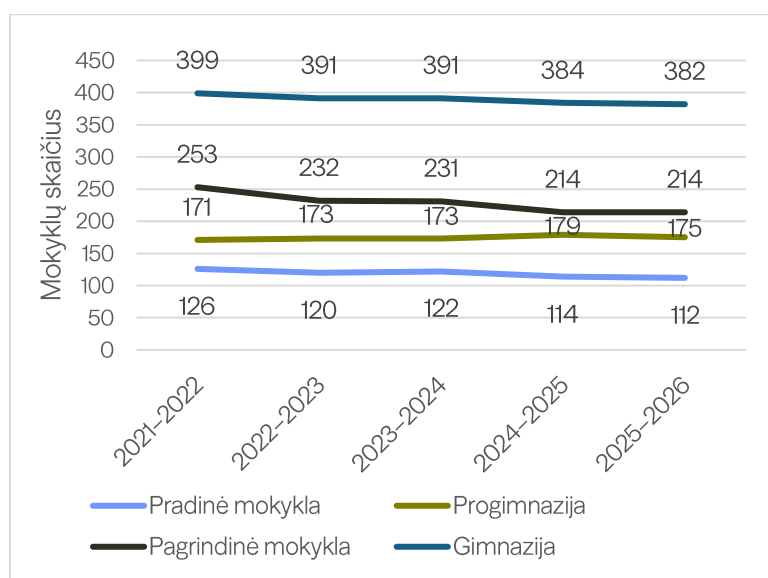
Siekdama sudaryti galimybes išlaikyti mažo mokinių skaičiaus mokyklas, daugiausia veikiančias kaimiškose vietovėse, 2024 m. Vyriausybė pakeitė mokyklų asociacijų sudarymo nuostatas – nuo šiol leidžiama sudaryti bendradarbiavimo ar jungtinės veiklos (asociacijų) sutartis ne tik tarp skirtingų, bet ir tarp to paties tipo mokyklų. Šis pakeitimas sudaro galimybę tokioms mokykloms efektyviau bendradarbiauti ir naudotis viena kitos infrastruktūra, taip optimizuojant turimus išteklius ir gerinant ugdymo kokybę.

Mokyklų skaičiaus pokyčiai

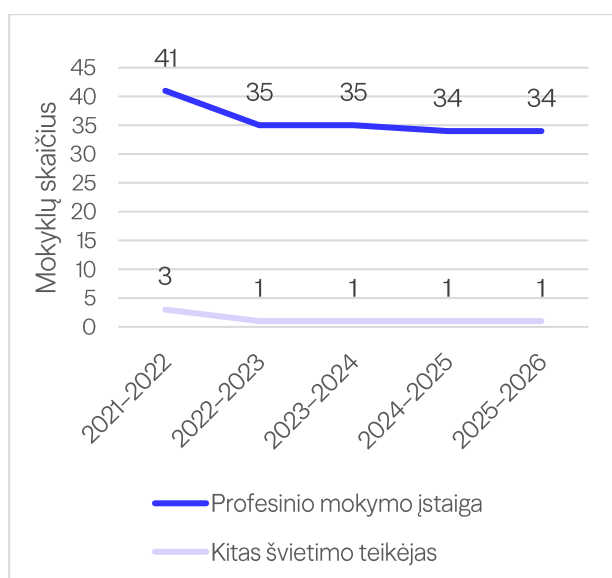
Per pastaruosius penkerius metus bendras bendrojo ugdymo institucijų skaičius Lietuvoje sumažėjo. Iš viso 75 švietimo įstaigos neteko savarankiško juridinio asmens statuso, o tai sudaro 8 proc. visų mokyklų. Bendrojo ugdymo mokyklų skaičius per nagrinėjamą laikotarpį sumažėjo 66 vienetais, tai sudaro 7 proc. visų šios grupės įstaigų (9 pav. (1)). Labiausiai sumažėjo profesinio mokymo įstaigų – jų tinklas susitraukė 17 proc. (9 pav. (2)). Didžiausias ir reikšmingiausias sumažėjimas tarp bendrojo ugdymo mokyklų yra pagrindinių mokyklų tinklo susitraukimas (15 proc.). Gimnazijų sumažėjo 4 proc., o progimnazijų skaičius išliko stabilus, tik šiek tiek paaugo (2 proc.). Nuo 2021–2022 iki 2025–2026 mokslo metų kito švietimo teikėjo įstaigų sumažėjo 2 vienetais (9 pav.).

9 pav. Institucijų, kuriose buvo mokoma pagal bendrojo ugdymo programas, skaičius pagal institucijų grupes

Bendrojo ugdymo mokyklos pagal tipus (1)

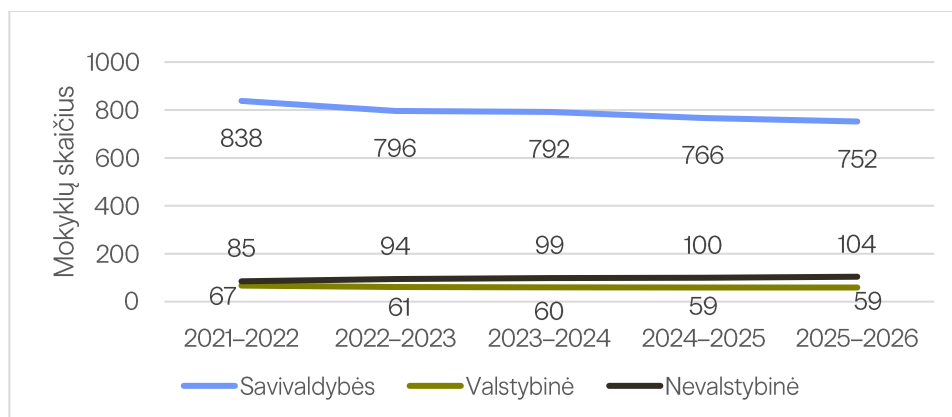
Kitos ugdymo įstaigos (2)

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Savivaldybių pavaldumo mokyklų skaičius per penkerius metus sumažėjo nuo 838 iki 752 (10 proc.) (10 pav.). Buvo stebimas nevalstybinių mokyklų skaičiaus didėjimas – 22 proc. (nuo 85 iki 104 mokyklų). Tai iš dalies susiję su karo pabėgėlių iš Ukrainos daugėjimu ir jiems skirtų nevalstybinių mokyklų steigimu. Nuo 2021–2022 iki 2025–2026 mokslo metų valstybinių mokyklų sumažėjo 12 proc. (nuo 67 iki 59 mokyklų).

10 pav. Mokyklų, kuriose mokiniai buvo mokomi pagal bendrojo ugdymo programas, skaičius pagal priklausomybę

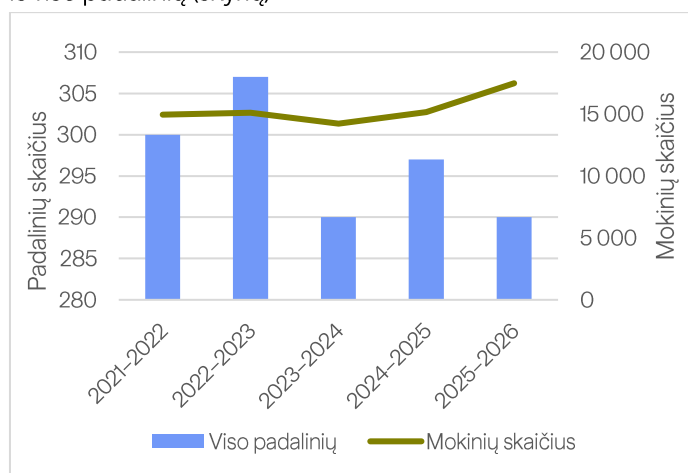
Bendrojo ugdymo mokyklų padaliniai (išskyrus bazinius)

Analizuojamu 2021–2026 m. laikotarpiu padalinių (skyrių) skaičius pasižymėjo nedideliais svyravimais (11 pav.). 2021–2022 m. m. buvo 300 padalinių, 2022–2023 m. m. jų skaičius padidėjo iki 307, tačiau 2023–2024 m. m. sumažėjo iki 290. Vėlesniais metais padalinių skaičius trumpam padidėjo iki 297, o 2025–2026 m. m. vėl sumažėjo iki 290. Lyginant laikotarpio pradžią ir pabaigą, bendras padalinių skaičius sumažėjo 3 proc. Kadangi bendrojo ugdymo mokyklų per šį laikotarpį sumažėjo daug daugiau (savivaldybių priklausomybės – 86 vienetais), tai patvirtina teiginį, kad panaikinus mokyklą, kaip savarankišką juridinį vienetą, jos vietoje dažnai išlieka toliau ugdymą vykdomas struktūrinis vienetas, tik pasikeičia jo juridinis statusas.

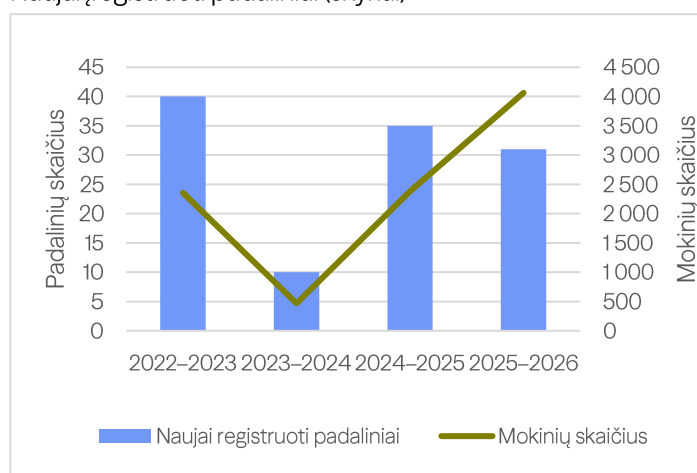
2021–2022 m. m. mokyklų padalinius lankė 14 941 vaikas, 2022–2023 m. m. šis skaičius šiek tiek padidėjo – iki 15 109, tačiau 2023–2024 m. m. sumažėjo iki 14 225 vaikų. Vėliau fiksuotas augimas: 2024–2025 m. m. vaikų skaičius padidėjo iki 15 155, o 2025–2026 m. m. pasiekė 17 485. Per visą laikotarpį mokinių skaičius išaugo 17 proc. Apibendrinant galima teigti, kad nors padalinių skaičius per penkerius metus šiek tiek sumažėjo, vaikų skaičius reikšmingiau padidėjo, ypač paskutiniiais metais. Tai rodo, kad padaliniai tapo labiau užpildyti, o vidutinis vaikų skaičius viename padalinyje paaugo.

11 pav. Savivaldybių ir valstybinių mokyklų (įstaigų) padaliniai (skyriai) (be bazinių) ir mokinių skaičius juose

Iš viso padalinių (skyrių)

Naujai įregistruoti padaliniai (skyriai)

Duomenų šaltinis: ŠVIS

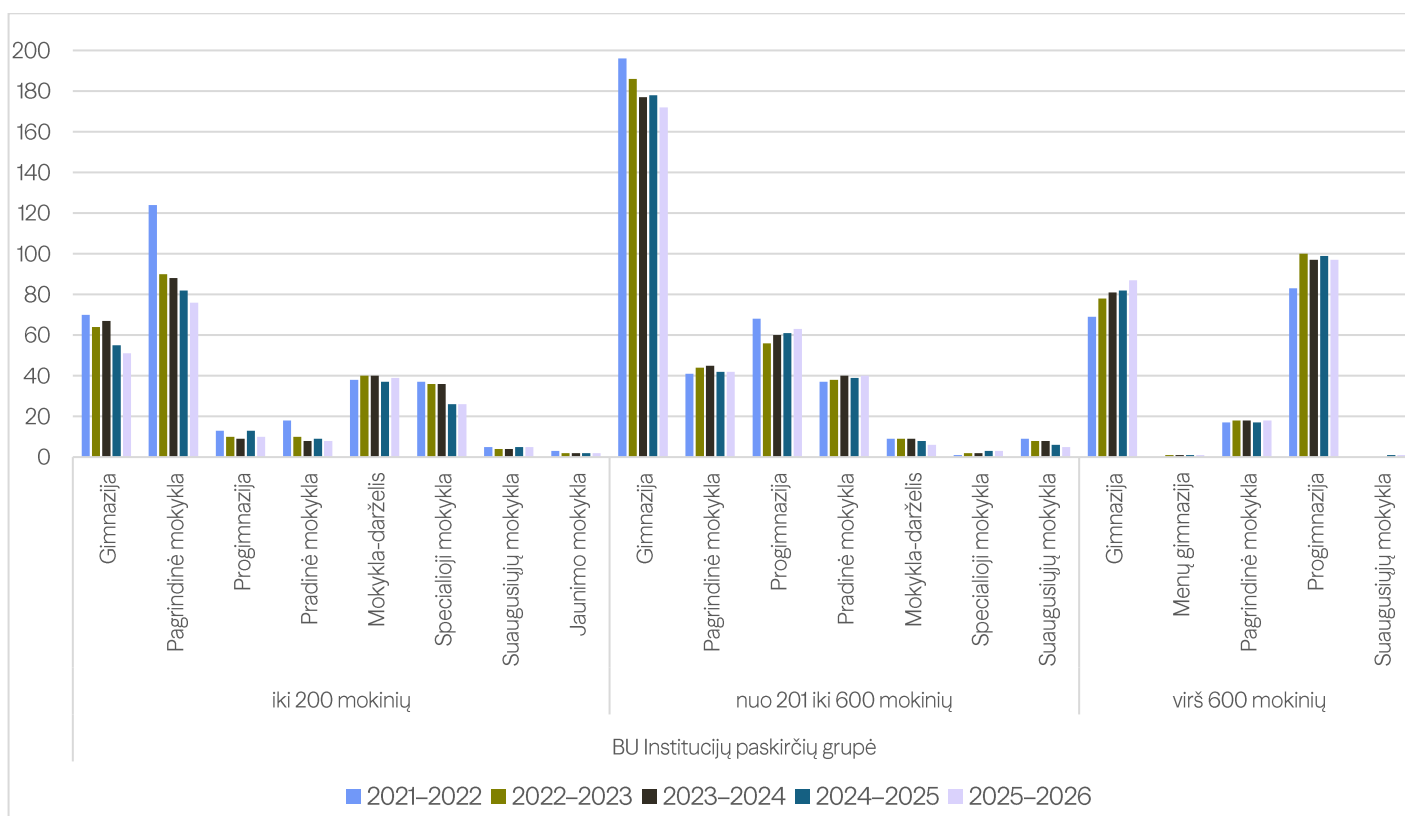
Analizuojant naujai įregistruotus padalinius, matoma, kad jų skaičius per nagrinėjamą laikotarpį buvo netolygus ir pasižymėjo ryškiais svyravimais. 2022–2023 m. m. buvo įregistruota daugiausia naujų padalinių – 40. Vėliau, 2023–2024 m. m., naujų padalinių skaičius gerokai sumažėjo – iki 10. 2024–2025 m. m. užfiksuotas pakartotinis augimas – įregistruoti 35 nauji padaliniai, o 2025–2026 m. m. jų skaičius išliko didelis – 31. Mokinių skaičiaus dinamika naujai įregistruotuose padaliniuose taip pat buvo labai nevienoda. 2022–2023 m. m. juose mokėsi 2 357 mokiniai, tačiau 2023–2024 m. m. šis skaičius sumažėjo beveik penkis kartus – iki 468. Vėlesniais metais mokinių skaičius vėl reikšmingai paaugo: 2024–2025 m. m. pasiekė 2 385, o 2025–2026 m. m. – 4 063 mokinius, ir tai yra didžiausias rodiklis per visą analizuojamą laikotarpį. 2023–2024 m. m. padalinių buvo įsteigta gerokai mažiau, nes 2023 m. buvo galutinis terminas, iki kurio turėjo būti reorganizuotos arba likviduotos mokyklos, turinčios mažiau nei 60 mokinių. Tai leidžia paaiškinti, kodėl naujų mokyklų padalinių registravimas sustojo – dėmesys buvo sutelktas į esamų mažų vienetų uždarymą arba prijungimą. Lyginant 2022–2023 m. m. ir 2025–2026 m. m., matyti, kad padalinių skaičius sumažėjo 23 proc., o mokinių padaugėjo 72 proc.

Mokyklų struktūros pokyčiai

Nuo 2021–2022 m. m. iki 2025–2026 m. m. savivaldybių bendrojo ugdymo įstaigų struktūra kito didesnių mokyklų naudai: ryškiai sumažėjo mažų ir vidutinių mokyklų skaičius, ypač iki 200 mokinių turinčių įstaigų, o didelių, virš 600 mokinių, ugdymo įstaigų skaičius reikšmingai išaugo. Labiausiai sumažėjo savivaldybės ugdymo įstaigų, kuriose mokosi iki 200 mokinių. Šis sumažėjimas siekia 30 proc. (nuo 308 iki 217). Vidutinio dydžio (nuo 201 iki 600 mokinių) savivaldybės ugdymo įstaigų taip pat sumažėjo – nuo 361 iki 331 (8 proc.), o didžiausių (virš 600 mokinių) – padaugėjo 21 proc. (nuo 169 iki 204).

Daugiausia sumažėjo savivaldybės mažiausių (iki 200 mokinių) pradinių (56 proc.) ir pagrindinių (39 proc.) mokyklų, o didesnių (nuo 201 mokinio ir virš 600 mokinių) pagrindinių mokyklų padaugėjo po 1 vieneta; pradinių mokyklų (nuo 201 iki 600 mokinių) skaičius padidėjo 8 proc. Duomenys rodo, kad savivaldybės mažųjų (iki 200 mokinių) ir vidutinių (nuo 201 iki 600 mokinių) gimnazijų skaičius sumažėjo – atitinkamai 27 ir 12 proc., o didžiųjų gimnazijų (virš 600 mokinių) per 5 metus padaugėjo 26 proc. Kalbant apie progimnazijas, pastebima panaši tendencija. Savivaldybės didžiųjų progimnazijų (virš 600 mokinių) skaičius per 5 metus padidėjo 17 proc., o savivaldybės mažųjų (iki 200 mokinių) ir vidutinių (nuo 201 iki 600 mokinių) gimnazijų skaičius sumažėjo – atitinkamai 23 ir 7 proc.

12 pav. Savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų skaičiaus dinamika per penkerius (2021–2025) metus pagal mokykloje besimokančių mokinių skaičių ir bendrojo ugdymo (BU) institucijų paskirties grupes

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Per penkerius metus (2021 m. – 2025 m.) taip pat sumažėjo pradinių mokyklų (56 proc.), kuriose mokosi iki 200 mokinių, bet vidutinio dydžio šių mokyklų padaugėjo 3 vienetais. Kalbant apie mokyklas-darželius, pastebima atvirkštinė kitimo tendencija, ir ne tokia ryški, kaip pradinių mokyklų. Vidutinio dydžio mokyklų-darželių (nuo 201 iki 600 mokinių) sumažėjo 33 proc. Mažiausių (iki 200 mokinių) savivaldybės specialiųjų mokyklų sumažėjo 30 proc.

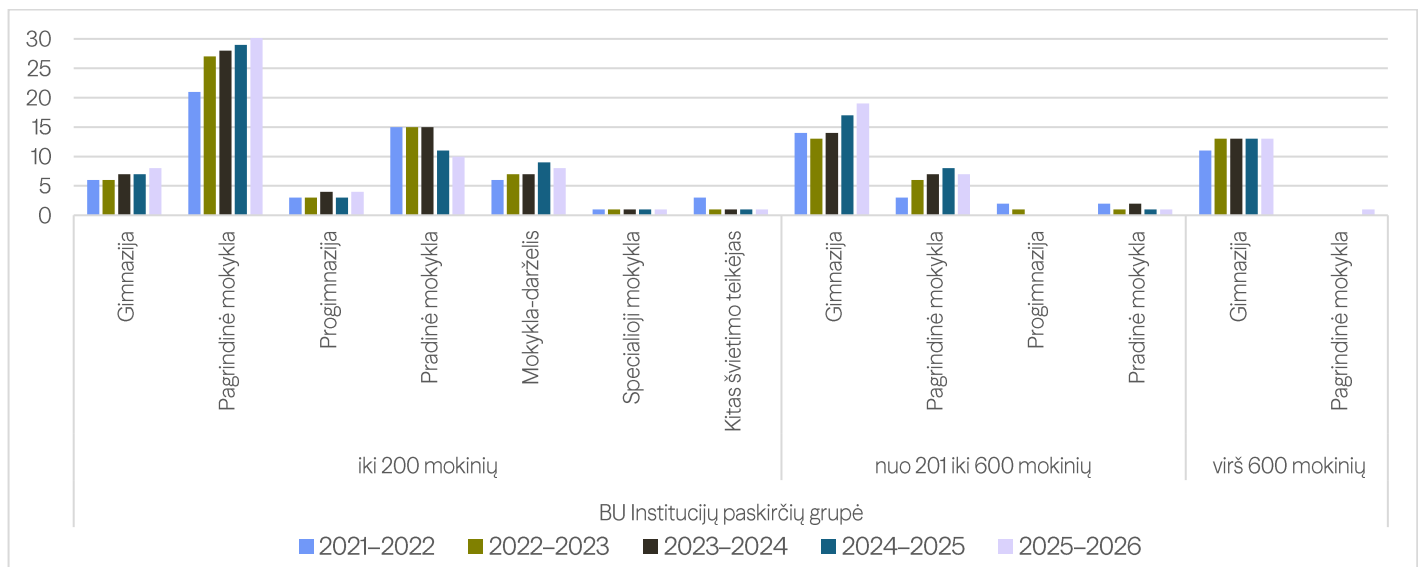
(nuo 37 iki 26), o vidutinio dydžio (nuo 201 iki 600 mokinių) tokių mokyklų padidėjo keliais vienetais (nuo 1 iki 3). Su-
augusiųjų mokyklos: vidutinio dydžio tokių mokyklų sumažėjo nuo 9 iki 5, o didžiosios (virš 600 mokinių) buvo įs-
teigtos 2024–2025 m. m. ir 2025–2026 m. m. (po 1 tokią mokyklą) (12 pav.).

Analizuojant nevalstybinių ugdymo įstaigų duomenis, matyti, kad jų struktūros kaita iš esmės skiriasi nuo savivaldy-
bių mokyklų tendencijų. Savivaldybės priklausomybės ugdymo įstaigose vyrauja mažų ir vidutinių mokyklų skai-
čiaus mažėjimas ir didžiausių mokyklų skaičiaus didėjimas, o nevalstybinių ugdymo įstaigų srityje pastebimi labiau
diferencijuoti pokyčiai. 2025–2026 m. m. nevalstybinių mažiausių (iki 200 mokinių) ir vidutinių (nuo 201 iki 600 mo-
kinių) mokyklų skaičius išaugo – atitinkamai 15 proc. (nuo 55 iki 63) ir 29 proc. (nuo 21 iki 27), palyginti su 2021–
2022 m. m.

Labiausiai padaugėjo nevalstybinių pagrindinių mokyklų (iki 200 mokinių) – jų skaičius išaugo nuo 21 iki 31 (48 proc.).
Taip pat šiek tiek didėjo gimnazijų ir mokyklų-darželių skaičius (atitinkamai + 2 ir + 2 (po 33 proc.). Tačiau pradinių
mokyklų, kuriose mokosi iki 200 mokinių, sumažėjo nuo 15 iki 10 (33 proc.), o kitų švietimo teikėjų – nuo 3 iki 1
(67 proc.). Specialiųjų mokyklų skaičius išliko nepakitęs.

Vidutinio dydžio nevalstybinėse mokyklose labiausiai augo gimnazijų skaičius – nuo 14 iki 19 (36 proc.). Taip pat dau-
gėjo pagrindinių mokyklų (nuo 3 iki 7 (133 proc.). Pradinių mokyklų skaičius šioje grupėje sumažėjo vienetu, o pro-
gimnazijos – išnyko, ir tai rodo galimą šių mokyklų perėjimą į kitas dydžio kategorijas arba veiklos nutraukimą. Prie-
šingai nei savivaldybės mokyklų grupėje, vidutinio dydžio nevalstybinių gimnazijų padaugėjo (36 proc.). Per penke-
rius metus taip pat šiek tiek padidėjo didžiųjų (virš 600 mokinių) nevalstybinių gimnazijų skaičius – nuo 11 iki 13
(18 proc.), o 2025–2026 m. m. atsirado didelė nevalstybinė pagrindinė mokykla (13 pav.).

**13 pav. Nevalstybinių bendrojo ugdymo (BU) mokyklų skaičiaus dinamika per penkerius metus pagal mo-
kykloje besimokančių mokinių skaičių ir bendrojo ugdymo institucijų paskirties grupes**

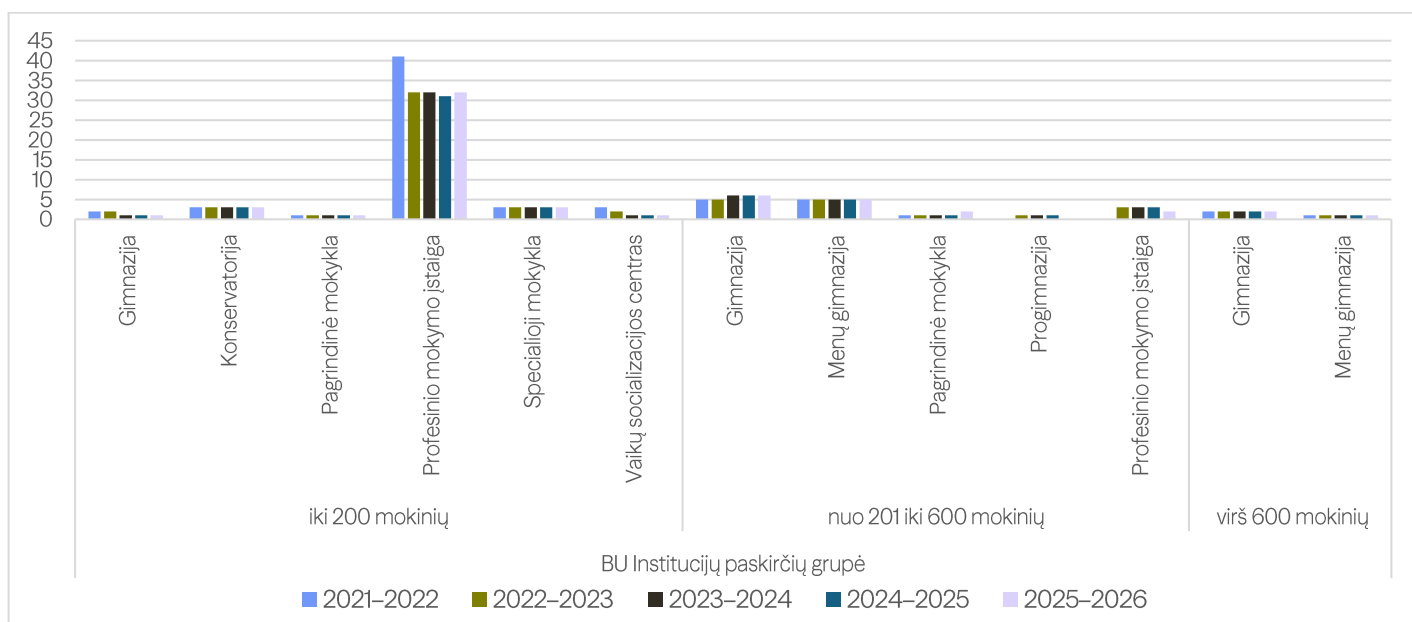
Duomenų šaltinis: ŠVIS

Analizuojant valstybinių ugdymo įstaigų pokyčius 2021–2025 m. laikotarpiu, matyti, kad tokių įstaigų struktūra išliko
gana stabili, o pastebimi pokyčiai labiausiai susiję su mažų (iki 200 mokinių) ugdymo įstaigų skaičiaus mažėjimu.
Labiausiai sumažėjo mažų profesinio mokymo įstaigų – nuo 41 iki 32 (22 proc.), o vidutinio dydžio tokių įstaigų su-
mažėjo iki 2 (nuo 2022–2023 m. m. iki 2024–2025 m. m. jų buvo 3). Taip pat sumažėjo mažų (iki 200 mokinių) vaikų

socializacijos centrų skaičius (nuo 3 iki 1) ir neliko vienos gimnazijos. Vidutinio dydžio valstybinių gimnazijų skaičius padidėjo nuo 5 iki 6 (20 proc.), taip pat padaugėjo vidutinio dydžio pagrindinių mokyklų (nuo 1 iki 2).

Valstybinių mažų (iki 200 mokinių) konservatorijų, specialiųjų ir pagrindinių mokyklų skaičius per visą laikotarpį išliko nepakitęs. Menų gimnazijų (nuo 201 iki 600 mokinių ir virš 600 mokinių) ir didžiųjų gimnazijų (virš 600 mokinių) skaičius taip pat išliko stabilus (14 pav.).

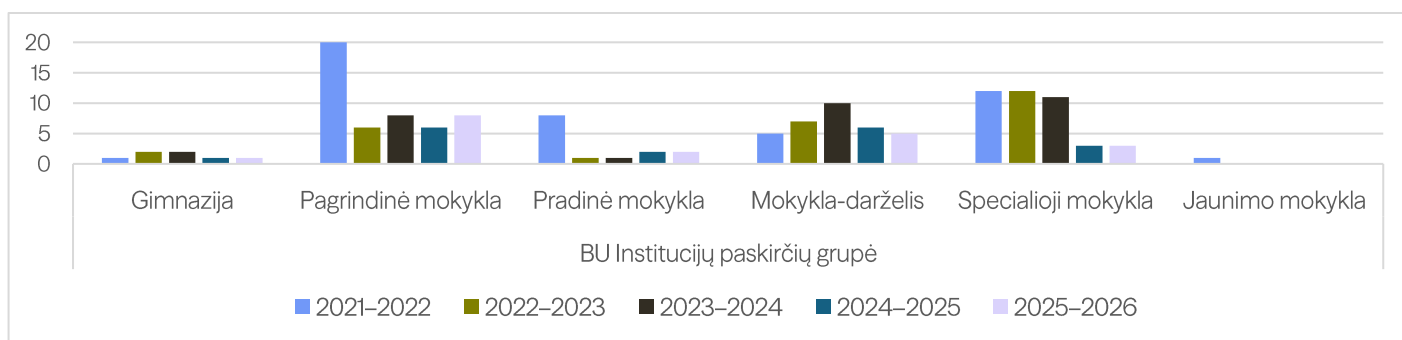
14 pav. Valstybinių mokyklų skaičiaus dinamika per penkerius metus pagal mokykloje besimokančių mokinių skaičių ir bendrojo ugdymo (BU) institucijų paskirties grupes

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Analizuojant savivaldybių bendrojo ugdymo mokyklas, kuriose mokosi mažiau nei 60 mokinių, matyti jų mažėjimo tendencija. Per penkerius metus tokių savivaldybių pavaldumo ugdymo įstaigų sumažėjo nuo 47 iki 19 (60 proc.). Nors atskirais metais pasitaikė trumpalaikių svyravimų, bendra kryptis išlieka neigiama, rodanti labai mažų mokyklų tinklo traukimąsi. Labiausiai sumažėjo pagrindinių mokyklų, kuriose mokėsi mažiau nei 60 mokinių, – nuo 20 iki 8 (60 proc.). Taip pat reikšmingai sumažėjo šios grupės specialiųjų mokyklų (nuo 12 iki 3 (75 proc.)) ir pradinių mokyklų skaičius (nuo 8 iki 2 (75 proc.)).

15 pav. Savivaldybių bendrojo ugdymo (BU) mokyklų, kuriose mokosi mažiau nei 60 mokinių, skaičiaus dinamika per penkerius metus pagal bendrojo ugdymo institucijų paskirties grupes

Duomenų šaltinis: ŠVIS

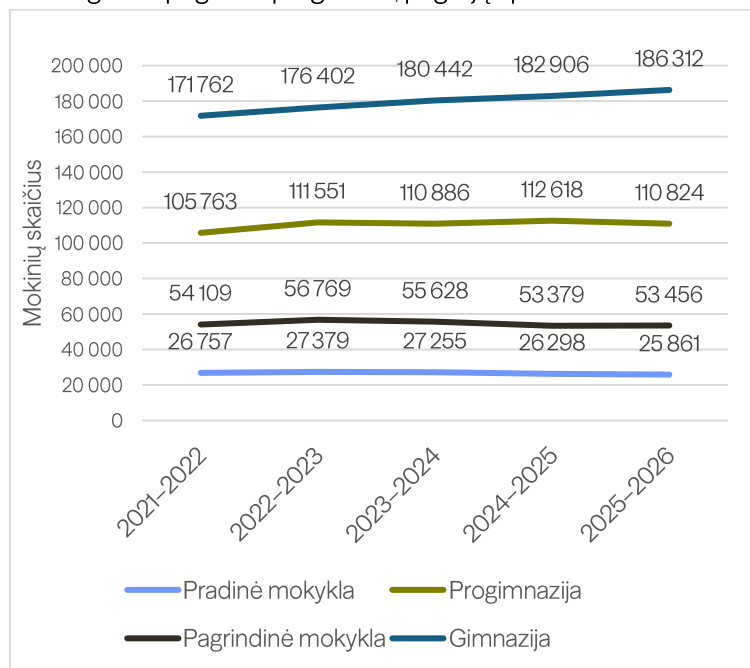
Kitokia tendencija matyti mokyklose-darželiuose – jų skaičius augo iki 2023–2024 m. m. (10 įstaigų), tačiau 2024–2025 m. m. ir 2025–2026 m. m. jis atitinkamai sumažėjo iki 6 ir 5 įstaigų. Gimnazijų, kuriose mokosi mažiau nei 60 mokinių, skaičius buvo padidėjęs (nuo 1 iki 2), tačiau 2025–2026 m. m. jų sumažėjo iki vienos (15 pav.).

Mokinių skaičiaus pokyčiai

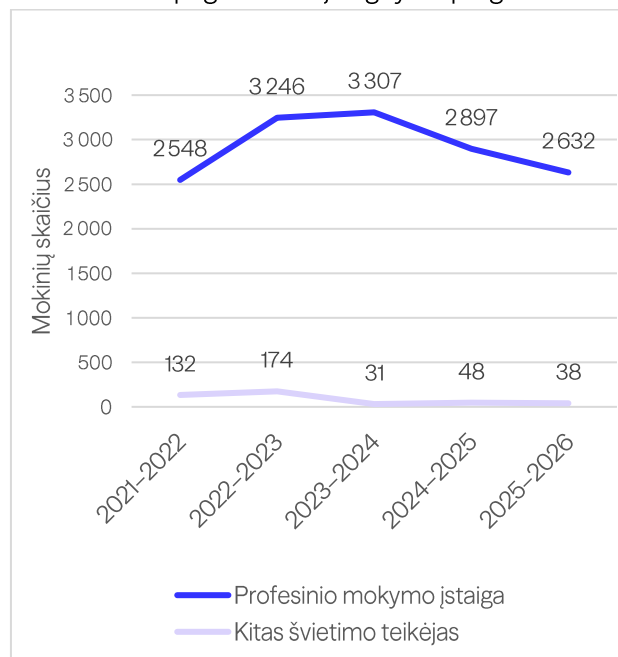
Bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičius per penkerius metus (2021–2025 m.) padidėjo nuo 358 391 iki 376 453 mokinių (5 proc.). Tačiau šis augimas tarp ugdymo įstaigų tipų pasiskirstęs netolygiai. Daugiausia mokinių skaičius augo gimnazijose (8 proc.) ir progimnazijose (5 proc.). Mažėjimas fiksuotas pradinėse mokyklose (3 proc.) ir pagrindinėse mokyklose (1 proc.). Profesinio mokymo įstaigose mokinių, mokomų pagal bendrojo ugdymo programas, skaičius paaugo 3 proc., o kitų švietimo teikėjų grupėje jis sumažėjo 71 proc. (16 pav.).

16 pav. Mokinių skaičius bendrojo ugdymo mokyklose ir kitose mokyklose, kuriose mokiniai buvo ugdomi pagal bendrojo ugdymo programas

Mokinių skaičius bendrojo ugdymo mokyklose, kuriose mokiniai buvo ugdomi pagal BU programas, pagal jų tipus

Mokinių skaičius kitose mokyklose, kuriose mokiniai buvo mokomi pagal bendrojo ugdymo programas

Pastaba. Kitas švietimo teikėjas – įstaigos, kurių pagrindinė veikla – ne švietimas, vykdančios ir įvairias švietimo programas.

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Vidutinis klasės komplekto dydis

Vidutinis klasės komplekto dydis parodo, kaip efektyviai panaudojamos ugdymui skirtos lėšos ir kokios sąlygos sudaromos kokybiškam ugdymui. Viena vertus, didesnėse klasėse valstybė gali sutaupyti finansinių išteklių, o mokiniai turi daugiau galimybių ugdytis tam tikrus socialinius gebėjimus, pavyzdžiui, toleranciją, gebėjimą užmegzti ryšius su

skirtingų interesų ir socialinių sluoksnių žmonėmis. Kita vertus, mokant didelėse klasėse gerokai sudėtingiau užtikrinti individualų dėmesį mokiniams ir ugdyti šiuolaikinės visuomenės pageidaujamas kompetencijas, tokias kaip kritinis ir kūrybinis mąstymas bei analitiniai gebėjimai⁴.

Lietuvoje per 2021–2025 m. bendrojo ugdymo mokyklose vidutinis bendrojo tipo klasės komplekto dydis padidėjo nuo 20,1 iki 20,6 mokinio (2,5 proc.) ir pastaraisiais metais stabilizavosi. Profesinio mokymo įstaigose augimas buvo spartesnis – nuo 16,3 iki 17,7 mokinio (8,6 proc.), tačiau po didžiausio augimo 2022–2024 m. vėliau fiksuotas nedidelis mažėjimas (žr. 1 lentelę).

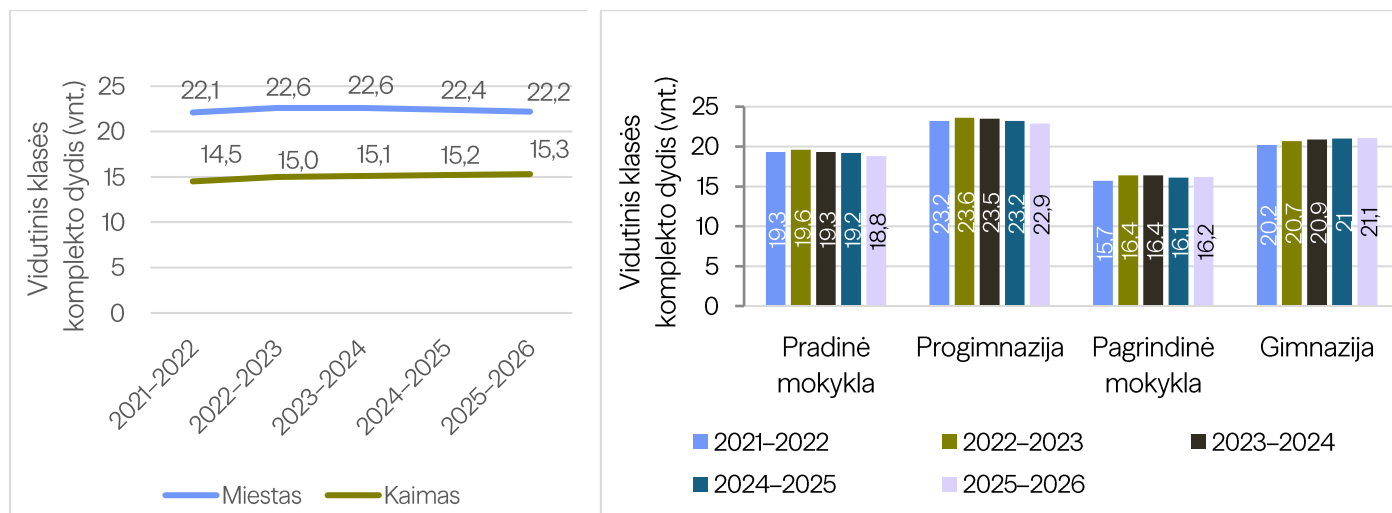
1 lentelė. Vidutinis bendrojo tipo klasės komplekto dydis (vnt.) pagal institucijų grupę

Mokslo metai	2021–2022	2022–2023	2023–2024	2024–2025	2025–2026
Bendrojo ugdymo mokykla	20,1	20,6	20,7	20,6	20,6
Profesinio mokymo įstaiga	16,3	17,8	18,7	18,3	17,7

Duomenų šaltinis: ŠVIS ([Savivaldybės švietimo švieslentė *](#))

Bendrojo ugdymo mokyklų klasės komplekto dydis labai priklauso nuo mokyklos vietovės: 2025–2026 mokslo metais miestų mokyklose vidutinis bendrojo tipo klasės komplekto dydis siekė 22,2 mokinio ir per penkerius metus beveik nekito, o kaimo vietovėse jis padidėjo iki 15,3 mokinio (5,5 proc.), tačiau išliko apie 1,5 karto mažesnis nei miestuose (17 pav.).

17 pav. Vidutinis bendrojo tipo klasės komplekto dydis (vnt.) šalies bendrojo ugdymo mokyklose pagal mokyklos vietovę ir tipą

Pastaba: duomenys pateikiami be specialiųjų mokyklų ir specialiųjų klasių.

Duomenų šaltinis: ŠVIS ([Savivaldybės švietimo švieslentė *](#))

Vertinant pagal mokyklos tipą, per minėtą penkerių metų laikotarpį pradinėse mokyklose vidutinis bendrojo tipo klasės komplekto dydis šiek tiek sumažėjo – 0,5 mokinio (2,6 proc.), progimnazijose kritimas buvo mažesnis –

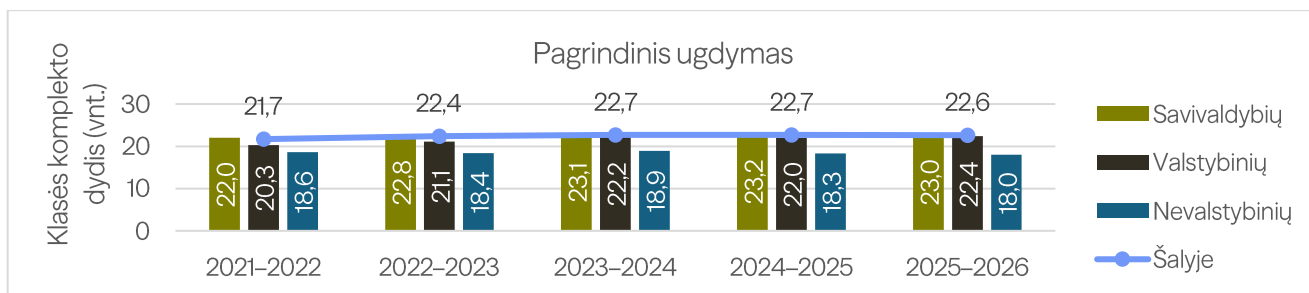
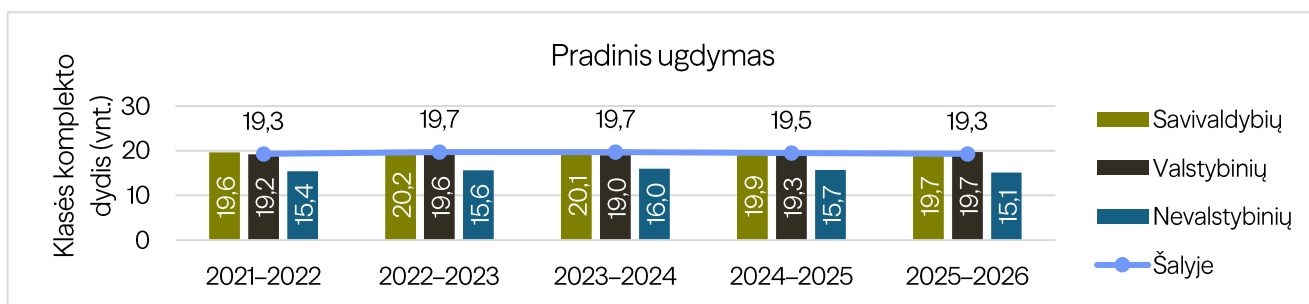
⁴ [Klasių dydis_Sv_problema_12.pdf](#)

0,3 mokinio (1,3 proc.). Pagrindinėse mokyklose ir gimnazijose bendrojo tipo klasės komplekto dydis padidėjo atitinkamai 0,5 (3,2 proc.) ir 0,9 mokinio (4,5 proc.) (17 pav.). 2025–2026 m. m. didžiausias vidutinis bendrojo tipo klasės komplekto dydis buvo progimnazijose (22,9) ir gimnazijose (21,1), mažiausias – pagrindinėse mokyklose (16,2).

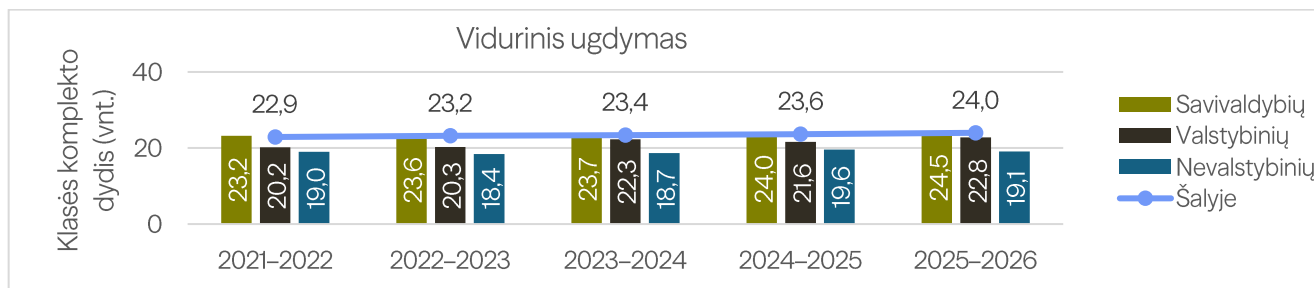
Klasės komplekto dydžio analizė pagal ugdymo pakopas atskleidė tendenciją: kuo aukštesnė ugdymo pakopa, tuo didesnis vidutinis klasės komplektą sudarančių mokinių skaičius ir ryškesnė jo augimo dinamika (18 ir 19 pav.). Per 2021–2025 m. bendrojo tipo klasės komplekto dydis pradinio ugdymo pakopoje praktiškai nepakito ir siekė apie 19,3 mokinio. Pagrindinio ugdymo pakopoje jis padidėjo nuo 21,7 iki 22,6 mokinio (4,1 proc.), o vidurinio ugdymo – nuo 22,9 iki 24,0 mokinio (4,8 proc.).

Minėto rodiklio analizė pagal mokyklos priklausomybę parodė, kad savivaldybių mokyklų pradinėse (1–4) klasėse vidutinis bendrojo tipo klasės komplekto dydis per penkerius metus padidėjo labai nedaug – nuo 19,6 iki 19,7 mokinio (0,5 proc.). Valstybinėse mokyklose augimas buvo spartesnis – nuo 19,2 iki 19,7 mokinio (2,6 proc.), todėl 2025 m. šis rodiklis beveik susilygino su savivaldybių mokyklų rezultatu. Nevalstybinėse mokyklose bendrojo tipo klasės komplektai išliko mažiausi ir net šiek tiek sumažėjo – nuo 15,4 iki 15,1 mokinio (1,9 proc.) (18 pav.).

18 pav. Vidutinis bendrojo ugdymo mokyklų bendrojo tipo klasės komplekto dydis (vnt.) pradinio ir pagrindinio ugdymo pakopose pagal mokyklos priklausomybę

19 pav. Vidutinis bendrojo ugdymo mokyklų bendrojo tipo klasės komplekto dydis (vnt.) vidurinio ugdymo pakopoje pagal mokyklos priklausomybę

Duomenų šaltinis: ŠVIS

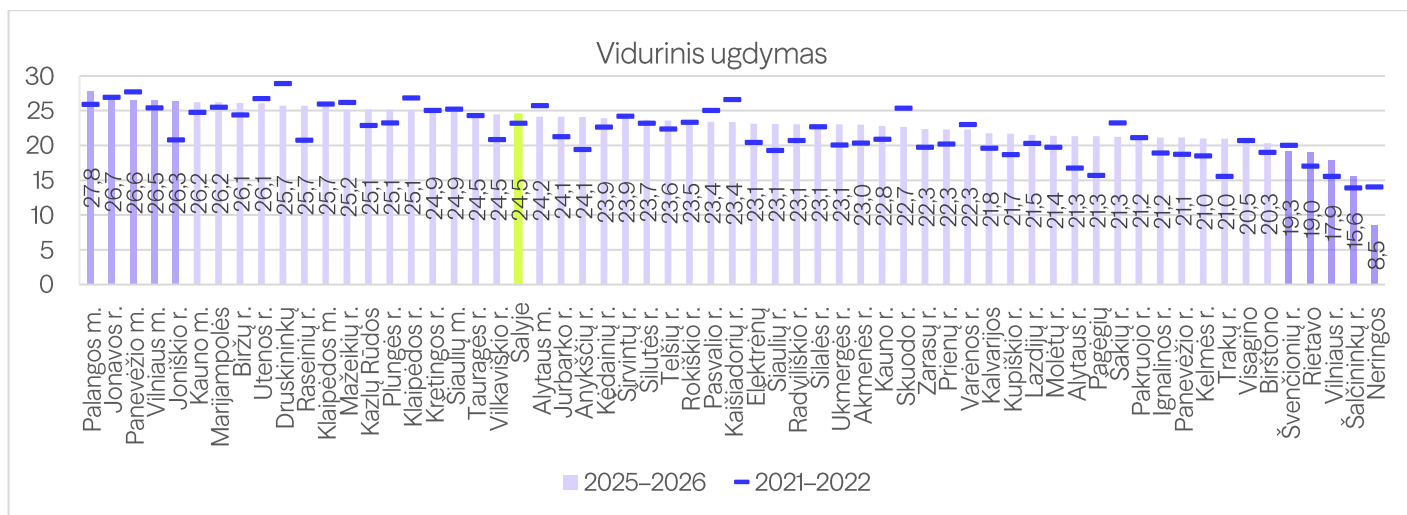
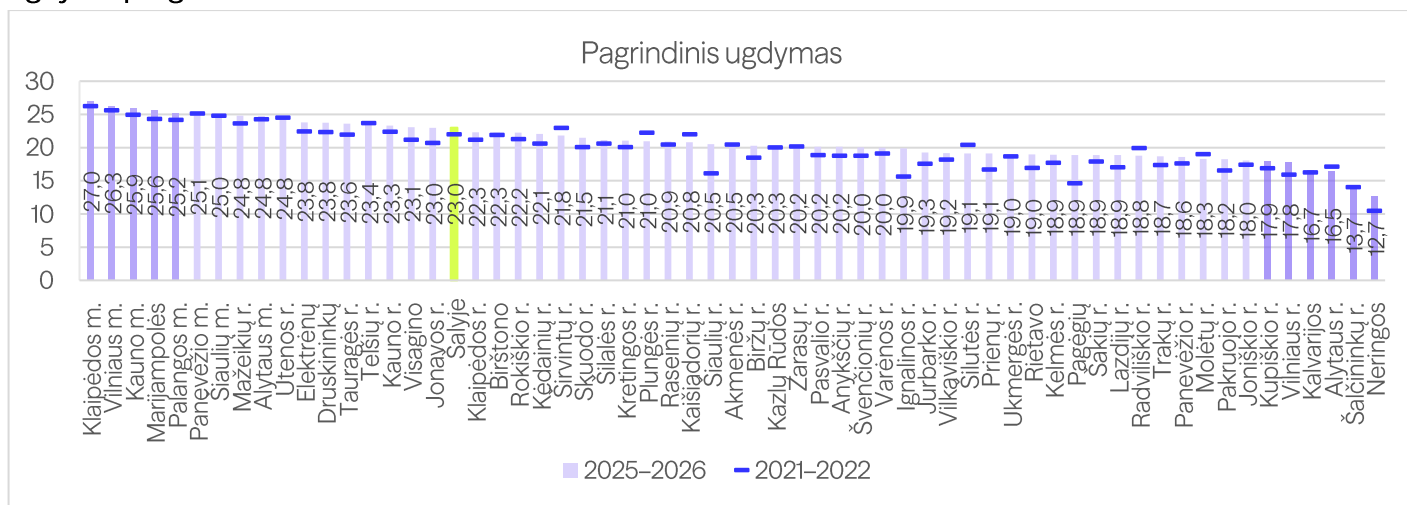
Pagrindinio ugdymo pakopoje savivaldybių mokyklose vidutinis bendrojo tipo klasės komplekto dydis padidėjo nuo 22,0 iki 23,0 mokinių (4,5 proc.), o valstybinėse mokyklose augimas buvo spartesnis – nuo 20,3 iki 22,4 mokinio (10,3 proc.). Nevalstybinėse mokyklose vidutinis bendrojo tipo klasės komplekto dydis išliko mažiausias ir šiek tiek sumažėjo – nuo 18,6 iki 18,0 mokinių (3,2 proc.) (18 pav.).

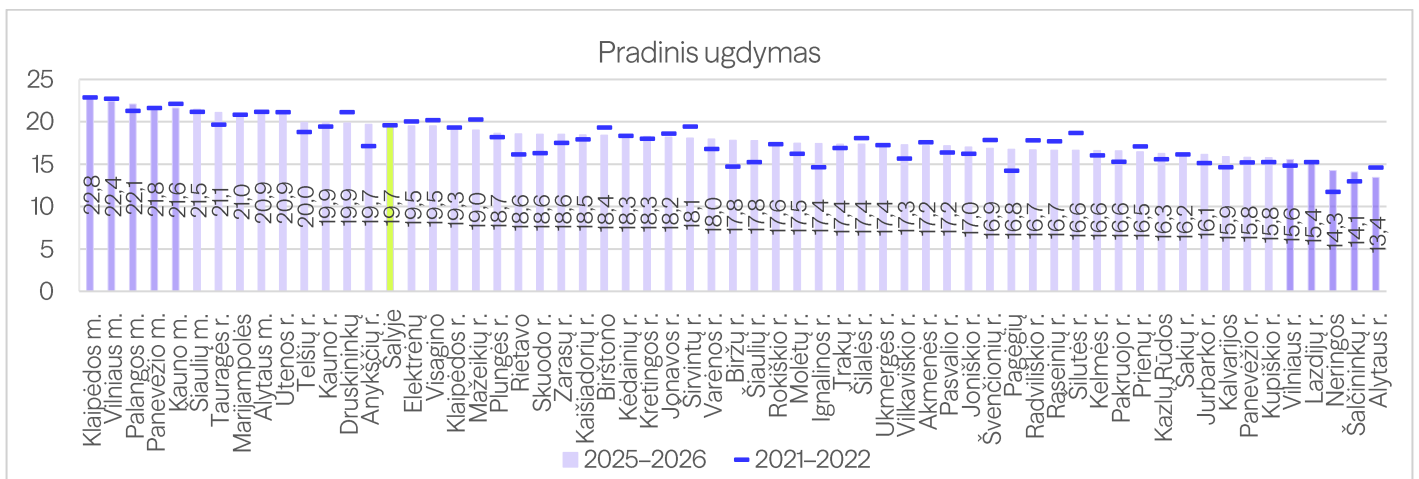
Vidurinio ugdymo pakopoje matomas ryškiausias vidutinio bendrojo tipo klasės komplekto dydžio augimas. Savivaldybių mokyklose jis padidėjo nuo 23,2 iki 24,5 mokinio (5,6 proc.) ir buvo didžiausias tarp visų priklausomybės tipų mokyklų. Valstybinėse mokyklose, nepaisant metinių svyravimų, augimas siekė nuo 20,2 iki 22,8 mokinio (12,9 proc.). Nevalstybinėse mokyklose vidutinis bendrojo tipo klasės komplekto dydis išliko mažiausias – apie 19,1 mokinio – ir pasižymėjo santykinu stabilumu (19 pav.).

Pastebimi dideli vidutinio bendrojo tipo klasės komplekto dydžio skirtumai tarp savivaldybių, tačiau tendencijos pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo pakopose yra labai panašios (20 pav.).

Didžiausias vidutinis bendrojo tipo klasės komplekto dydis yra didžiuosiuose miestuose ir kurortinėse vietovėse, tokiose kaip Palangos m. ir Druskininkų savivaldybės, o mažiausias – mažose (pavyzdžiui, Švenčionių r., Rietavo), a- tokiose (pavyzdžiui, Lazdijų r.) savivaldybėse arba savivaldybėse, kuriose galioja išimtytys dėl mažų klasių sudarymo (pavyzdžiui, Šalčininkų r., Vilniaus r., Neringos).

20 pav. Vidutinis bendrojo tipo klasės komplekto dydis (vnt.) savivaldybių bendrojo ugdymo mokyklose pagal ugdymo programas 2025–2026 m. m.

Duomenų šaltinis: ŠVIS

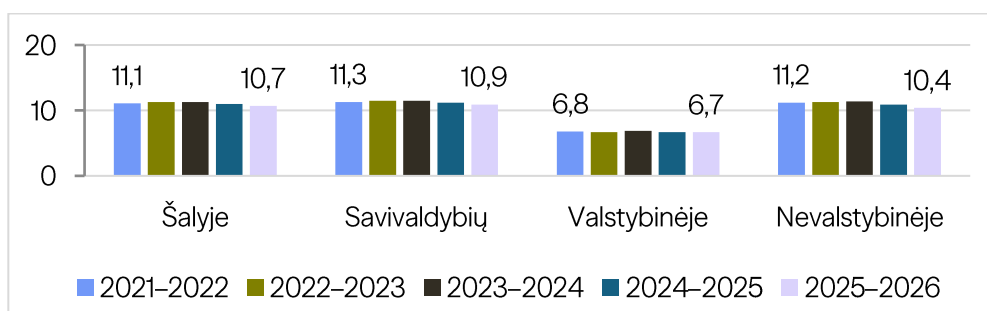
Vienai sąlyginei mokytojo pareigybei tenkantis mokinių skaičius

Vienai sąlyginei mokytojo pareigybei tenkantis mokinių skaičius parodo mokytojo darbo krūvį (bet ne jo sudėtingumą) ir ugdymo išteklių paskirstymo efektyvumą. Šis rodiklis taip pat leidžia įvertinti mokytojo galimybes skirti individualų dėmesį kiekvienam ugdytiniui, užtikrinti ugdymo kokybę ir teikti mokymosi pagalbą.

Minėto rodiklio kaitos laikui bėgant analizė atskleidė teigiamas tendencijas. 2021–2025 m. šalyje mokinių skaičius, tenkantis vienai sąlyginei mokytojo pareigybei, sumažėjo nuo 11,1 iki 10,7 (3,6 proc.).

Siekiant detaliau įvertinti situaciją, rodiklis buvo analizuojamas pagal mokyklų priklausomybę. Šiuo požiūriu ryškėja skirtingos tendencijos: savivaldybių ir nevalstybinėse mokyklose pastebimas nuoseklus rodiklio mažėjimas (atitinkamai nuo 11,3 iki 10,9 (3,5 proc.) ir nuo 11,2 iki 10,4 (7,1 proc.), o valstybinėse mokyklose jis išliko stabilus – apie 6,7 (21 pav.).

21 pav. Vienai sąlyginei mokytojo pareigybei tenkančių mokinių skaičius bendrojo ugdymo mokykloje pagal mokyklos priklausomybę

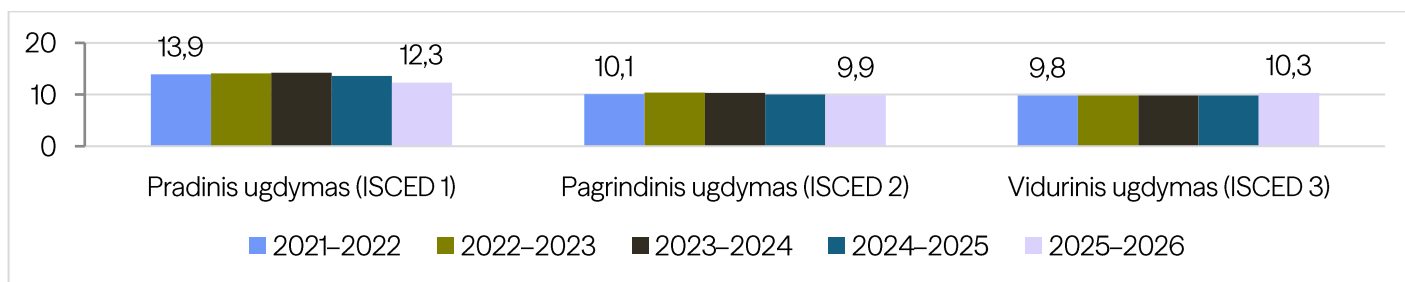

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Šias tendencijas atspindi ir naujausi duomenys. 2025–2026 m. m. daugiausia mokinių vienai sąlyginei mokytojo pareigybei teko savivaldybių mokyklose – 10,9, o mažiausiai – valstybinėse mokyklose – 6,7.

Vienai sąlyginei mokytojo pareigybei tenkančių mokinių skaičiaus analizė pagal ugdymo pakopas parodė, kad per penkerių metų laikotarpį daugiausia šis rodiklis sumažėjo pradinio ugdymo pakopoje – nuo 13,9 iki 12,3 (apie 11,5 proc.), kiek mažiau – pagrindinio ugdymo pakopoje – nuo 10,1 iki 9,9 (apie 2 proc.), o vidurinio ugdymo pakopoje, atvirkščiai, paaugo – nuo 9,8 iki 10,3 (apie 5,1 proc.). 2025–2026 m. m. daugiausia mokinių vienai sąlyginei mokytojo pareigybei teko pradinio ugdymo, o mažiausiai – pagrindinio ugdymo pakopoje (22 pav.).

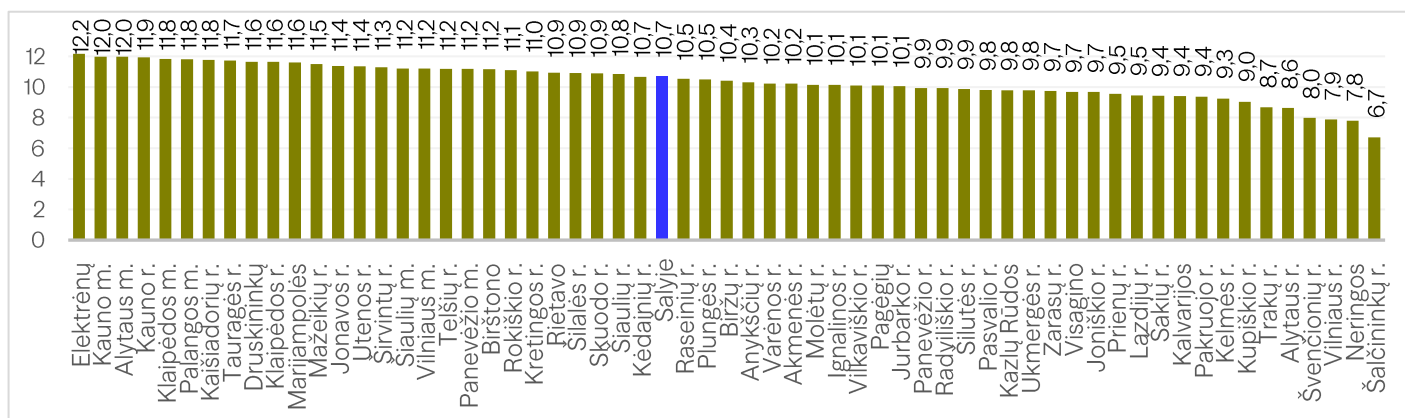
22 pav. Vienai sąlyginei mokytojo pareigybei tenkančių mokinių skaičius bendrojo ugdymo mokykloje pagal ugdymo pakopas

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Duomenys rodo ryškius skirtumus tarp savivaldybių. Didžiausias mokinių skaičius, tenkantis vienai sąlyginei mokytojo pareigybei, fiksuojamas didmiesčiuose ir jų aplinkinėse teritorijose (Elektrėnuose, Kauno, Alytaus, Klaipėdos miestuose, Kauno rajone), kur šis rodiklis viršija 12 mokinių. Mažiausios rodiklio reikšmės nustatytos savivaldybėse (Šalčininkų r., Neringoje, Vilniaus r.), kurioms pagal Taisyklės taikomos išimtys dėl minimalaus mokinių skaičiaus klasėje, todėl vienai sąlyginei mokytojo pareigybei čia tenka mažiau nei 8 mokiniai. Nemažos dalies savivaldybių minėtas rodiklis yra žemiau šalies vidurkio reikšmės – 10,7 arba labai arti jos. Šie skirtumai atskleidžia metai iš metų pasitebimą tendenciją, kad kaimiškosiose savivaldybėse mokyklų tinklo struktūra lemia mažesnį mokinių skaičių, tenkantį vienai sąlyginei mokytojo pareigybei (tai lemia mažesnį ugdymo efektyvumą, bet geresnes sąlygas individualiam darbui su mokiniais), o urbanizuotose teritorijose, atvirkščiai – didesnį šį skaičių (lemiantį didesnę ugdymo efektyvumą, bet ne tokias palankias sąlygas individualiam darbui su mokiniais) (23 pav.).

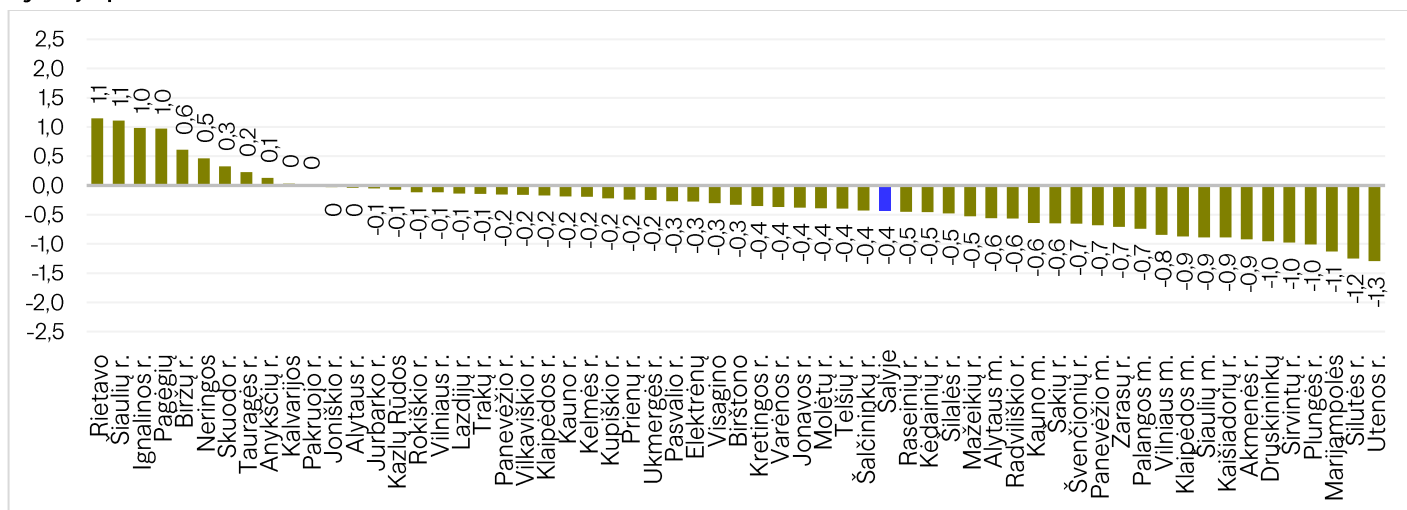
23 pav. Vienai sąlyginei mokytojo pareigybei tenkančių mokinių skaičius savivaldybės priklausomybės bendrojo ugdymo mokyklose 2025–2026 m. m.

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Vienai sąlyginei mokytojo pareigybei tenkančio mokinių skaičiaus savivaldybių bendrojo ugdymo mokyklose pokyčio per 2021–2025 metus analizė parodė, kad šis rodiklis mažėjo daugumoje savivaldybių, o šalies vidurkis krito 0,4 punkto (24 pav.). Didesnis šio rodiklio augimas fiksuotas tik nedidelėje dalyje savivaldybių (pavyzdžiui, Rietavo, Šiaulių, Ignalinos rajonų, Pagėgių), tačiau daugumoje (tarp jų ir didmiesčiuose) jis mažėjo. Didžiausias rodiklio kritimas užfiksuotas Utenos r., Šilutės r., Marijampolės ir Plungės r. savivaldybėse (24 pav.).

24 pav. Vienai sąlyginei mokytojo pareigybei tenkančių mokinių skaičiaus pokytis bendrojo ugdymo mokykloje per 2021–2025 metus

Duomenų šaltinis: ŠVIS

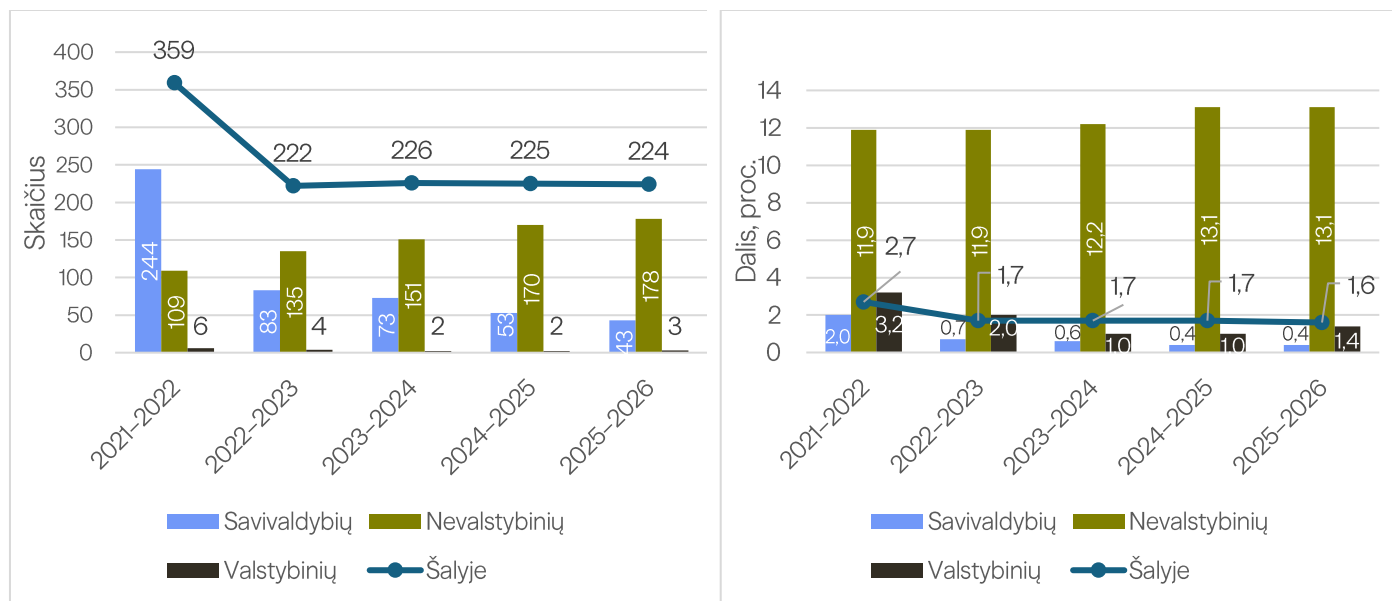
Mažos klasės

2023 m. Taisyklėse įvestas reikalavimas, kad nuo 2024–2025 m. m. 1–10 (I–II gimnazijos) klasėse turi būti ne mažiau kaip 8 mokiniai. Išimtis, kai leidžiama formuoti 1–7 mokinių klases, taikomos: nevalstybinėms mokykloms; pagrindinio ugdymo pakopoje – savivaldybių ir valstybinėms mokykloms, vykdančioms ugdymą tautinių mažumų kalbomis; lietuviškomis mokykloms Vilniaus ir Šalčininkų rajonų savivaldybėse bei Neringos savivaldybėje. Numatyta, kad valstybė iš dalies finansuoja 5–7 mokinių klases, o dėl 1–4 mokinių klasių finansavimo sprendimus priima savivaldybė ar kitas mokyklos steigėjas.

Per penkerius metus (2021–2025 m.) bendrojo tipo klasių komplektų, kuriuos sudaro mažiau nei 8 mokiniai, skaičius Lietuvoje sumažėjo nuo 359 iki 224 (36,7 proc.), o jų dalis – nuo 2,7 proc. iki 1,6 proc. (25 pav.). Šį pokytį daugiausia lėmė intensyvi savivaldybių mokyklų tinklo optimizacija. Savivaldybių pavaldumo mokyklose mažų klasių komplektų skaičius sumažėjo nuo 244 iki 43 (82,4 proc.), o jų dalis sumažėjo penkis kartus, iki minimalaus 0,4 proc. lygio, ir tai rodo veiksmingą mokyklų tinklo valdymą. Tačiau nevalstybiniame švietimo sektoriuje fiksuojama priešinga tendencija: mažų klasių komplektų skaičius išaugo nuo 109 iki 178 (63,3 proc.), o jų dalis visą laikotarpį išliko stabili – 12–13 proc. Valstybinėse mokyklose mažų klasių komplektų skaičius sumažėjo perpus, tačiau ir pradiniu laikotarpiu jis buvo labai nedidelis.

Dėl šių skirtingų tendencijų įvyko esminis struktūrinis persiskirstymas. 2021–2022 m. m. savivaldybių bendrojo ugdymo mokyklose maži (mažiau nei 8 mokinių) klasių komplektai sudarė 68,0 proc. visų šios paskirčių grupės mokyklų mažų klasių komplektų, o nevalstybinėse mokyklose – 30,4 proc. Tačiau 2025–2026 m. m. savivaldybių mokyklų dalis jau buvo 3,5 karto mažesnė – 19,2 proc., o nevalstybinės mokyklos tapo dominuojančiu sektoriumi – jų klasių komplektų, kuriuos sudaro mažiau nei 8 mokiniai, dalis sudarė 79,5 proc. visų mažų klasių komplektų. Šis persiskirstymas atskleidžia skirtingą viešojo ir nevalstybinio sektorių orientaciją švietimo sistemoje: viešosios mokyklos prioritetą teikia išteklių naudojimo efektyvumui, o nevalstybinės – individualizuotam ugdymui mažose klasėse (25 pav.).

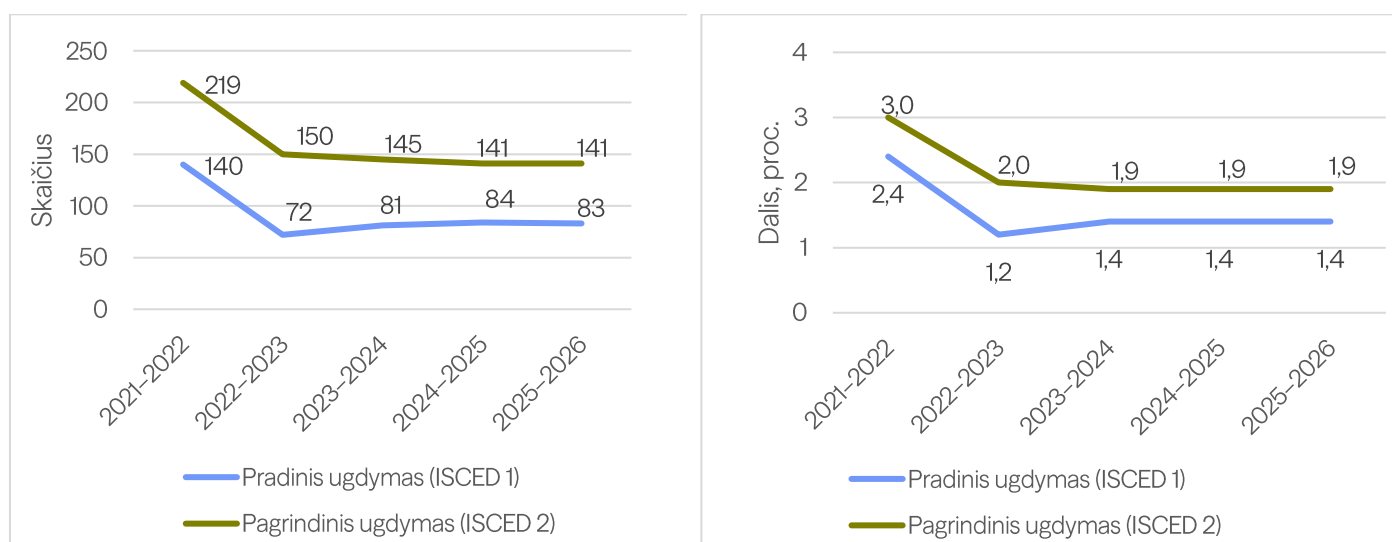
25 pav. Bendrojo ugdymo mokyklų 1–10 (I–II gimnazijos) bendrojo tipo klasių komplektų, kuriuos sudaro mažiau kaip 8 mokiniai, skaičius ir dalis (proc.) pagal mokyklos priklausomybę

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Analizuojant mažų (mažiau nei 8 mokinių) klasių komplektų pasiskirstymą pagal ugdymo pakopas, matyti, kad 2021–2025 m. pradinio ugdymo pakopoje jų skaičius sumažėjo nuo 140 iki 83 (40,7 proc.), o pagrindinio ugdymo pakopoje – kiek mažiau, nuo 219 iki 141 (35,6 proc.) (26 pav.). Didžiausias mažų klasių komplektų skaičiaus sumažėjimas tiek pradinio (48,6 proc.), tiek pagrindinio ugdymo (31,5 proc.) pakopoje fiksuotas 2022–2023 m. m., o vėlesniais metais pokyčiai buvo mažesni.

26 pav. Bendrojo ugdymo mokyklų 1–10 (I–II gimnazijos) bendrojo tipo klasių komplektų, kuriuos sudaro mažiau kaip 8 mokiniai, skaičius ir dalis (proc.) pradinio ir pagrindinio ugdymo pakopose

Pastaba: pagrindinio ugdymo pakopoje klasės komplektų skaičius ir dalis 2024–2025 ir 2025–2026 m. m. pateikti su klasės komplektais, kuriems galioja 2023 m. Taisyklių išimtis.

Mažėjant klasių komplektų, kuriuos sudaro mažiau nei 8 mokiniai, skaičiui, mažėjo ir jų dalis nuo bendro klasių komplektų skaičiaus: pradinio ugdymo pakopoje mažų komplektų dalis sumažėjo 1,0 proc. punktu (nuo 2,4 proc. iki 1,4 proc.), o pagrindinio ugdymo pakopoje – 1,1 proc. punktu (nuo 3,0 proc. iki 1,9 proc.).

Perpildytos klasės

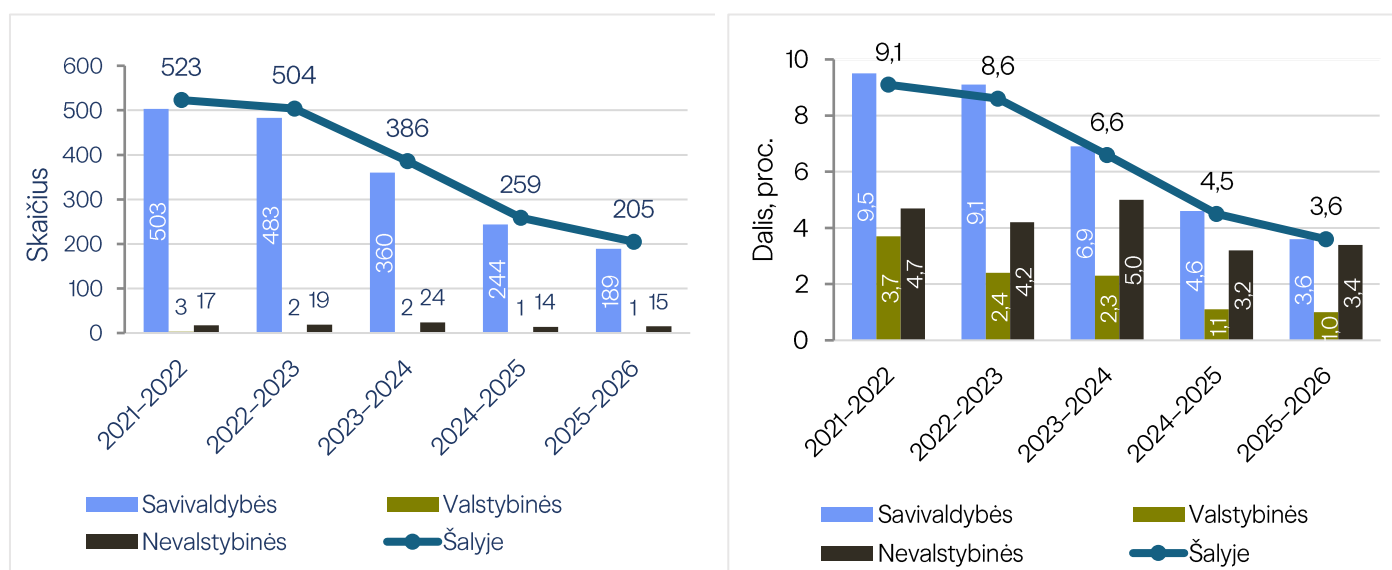
Mokyklų tinklo Taisyklių 1 priede nustatyta, kad pradinių klasių komplektą gali sudaryti ne daugiau kaip 24 mokiniai, o pagrindinio ugdymo klasių komplektą – ne daugiau kaip 30 mokinių.

Pradinio ugdymo pakopoje 2025–2026 m. m. buvo 205 perpildyti klasių komplektai, kuriuos sudarė didesnis nei maksimaliai nustatytas mokinių skaičius (27 pav.). Didžioji jų dalis (95,1 proc.) buvo miestų, o likę 4,9 proc. – kaimo bendrojo ugdymo mokyklose.

Vertinant pagal mokyklos priklausomybę, dauguma perpildytų klasių (92,2 proc.) buvo savivaldybių mokyklose. Nevalstybinėse mokyklose jų dalis sudarė 7,3 proc., o valstybinėse mokyklose perpildytų klasių buvo fiksuota mažiau – vos 0,5 proc.

Per penkerius (2021–2025) metus bendrojo ugdymo mokyklose perpildytų bendrojo tipo pradinių klasių komplektų sumažėjo beveik 2,6 karto (nuo 523 iki 205). Kartu reikšmingai sumažėjo ir tokių klasių dalis visose bendrojo ugdymo mokyklose – nuo 9,1 proc. iki 3,6 proc. (5,5 proc. punkto) (27 pav.).

27 pav. Bendrojo ugdymo mokyklų bendrojo tipo pradinių klasių komplektų, turinčių daugiau nei 24 mokinius, skaičius ir dalis (proc.) pagal mokyklos priklausomybę

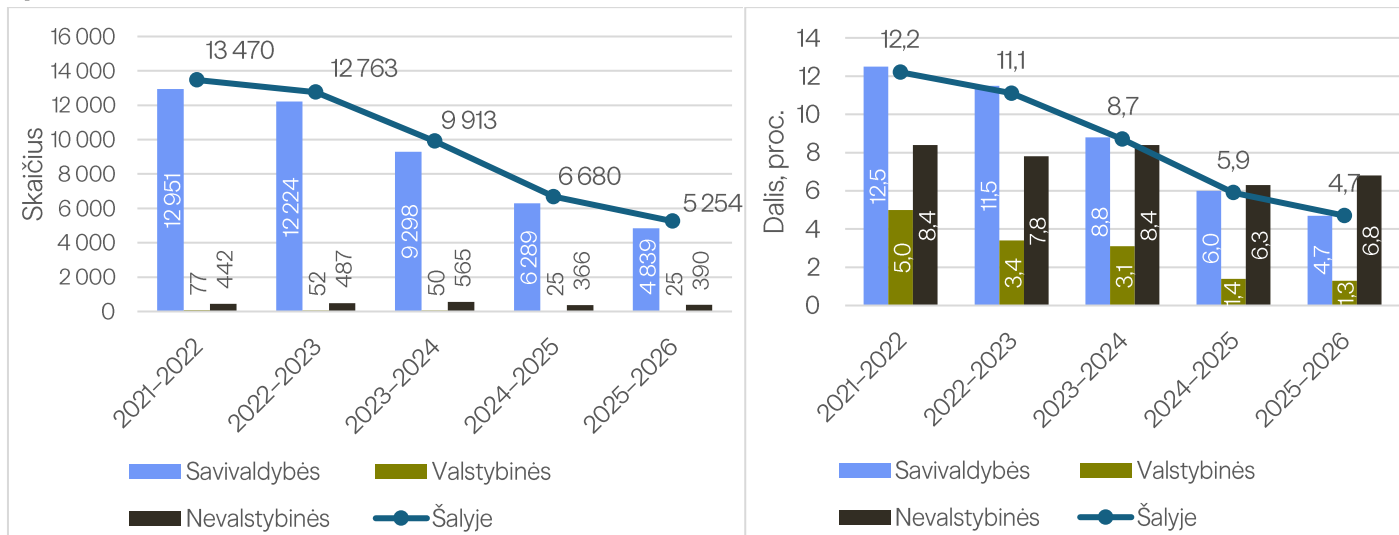

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Didžiausia perpildytų klasių komplektų dalis visą analizuojamą laikotarpį buvo fiksuojama savivaldybių mokyklose, tačiau būtent jose matomas ryškiausias teigiamas pokytis: klasių komplektų skaičius sumažėjo 2,7 karto – nuo 503 iki 189, o jų dalis – nuo 9,5 iki 3,6 proc. (5,9 proc. punkto). Valstybinėse mokyklose perpildytų pradinių klasių komplektų visą laikotarpį buvo labai mažai, o jų skaičius ir dalis nuosekliai mažėjo – nuo 3 (3,7 proc.) iki 1 (1,0 proc.). Nevalstybinėse mokyklose matomi didesni minėtų klasių komplektų skaičiaus svyravimai: 2023–2024 mokslo metais jų skaičius pasiekė didžiausią reikšmę – 24 (5,0 proc.), tačiau vėlesniais metais sumažėjo ir 2025–2026 m. liko 15 (3,4 proc.).

Mažėjant perpildytų klasių, proporcingai mažėjo ir jose besimokančių mokinių skaičius. Per penkerius (2021–2025) metus bendras tokių mokinių skaičius sumažėjo maždaug 2,6 karto – nuo 13 470 iki 5 254, o jų dalis krito nuo 12,2 proc. iki 4,7 proc. (7,5 proc. punkto) (28 pav.).

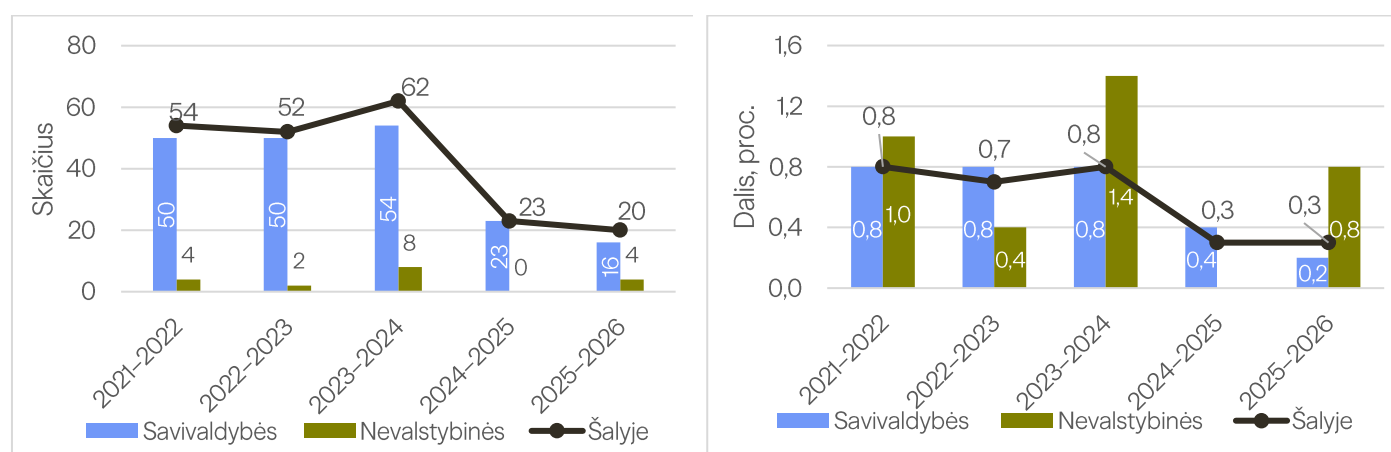
28 pav. Mokinių, kurie mokosi bendrojo ugdymo mokyklų bendrojo tipo pradinėse klasėse, turinčiose daugiau kaip 24 mokinius, skaičius ir dalis (proc.)

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Didžiausias absoliutus ir santykinis sumažėjimas užfiksuotas savivaldybių priklausomybės mokyklose, kur mokinių skaičius sumažėjo apie 2,6 karto – nuo 12 951 iki 4 839, o dalis – nuo 12,5 proc. iki 4,7 proc. Valstybinėse mokyklose šis rodiklis visą nagrinėjamą laikotarpį išliko mažiausias ir tolygiai mažėjo – nuo 77 mokinių (5,0 proc.) iki 25 mokinių (1,3 proc.). Nevalstybinėse mokyklose mokinių skaičius svyravo, tačiau bendra tendencija taip pat mažėjanti, nors 2025–2026 m. jų dalis (6,8 proc.) išlieka didesnė nei savivaldybių ir valstybinėse mokyklose. Tai rodo, kad perpildyti pradinė klasių komplektai tampa vis retesni, ypač viešajame sektoriuje.

29 pav. Bendrojo ugdymo mokyklų bendrojo tipo pagrindinio ugdymo klasių komplektų, turinčių daugiau kaip 30 mokinių, skaičius ir dalis (proc.) pagal mokyklos priklausomybę

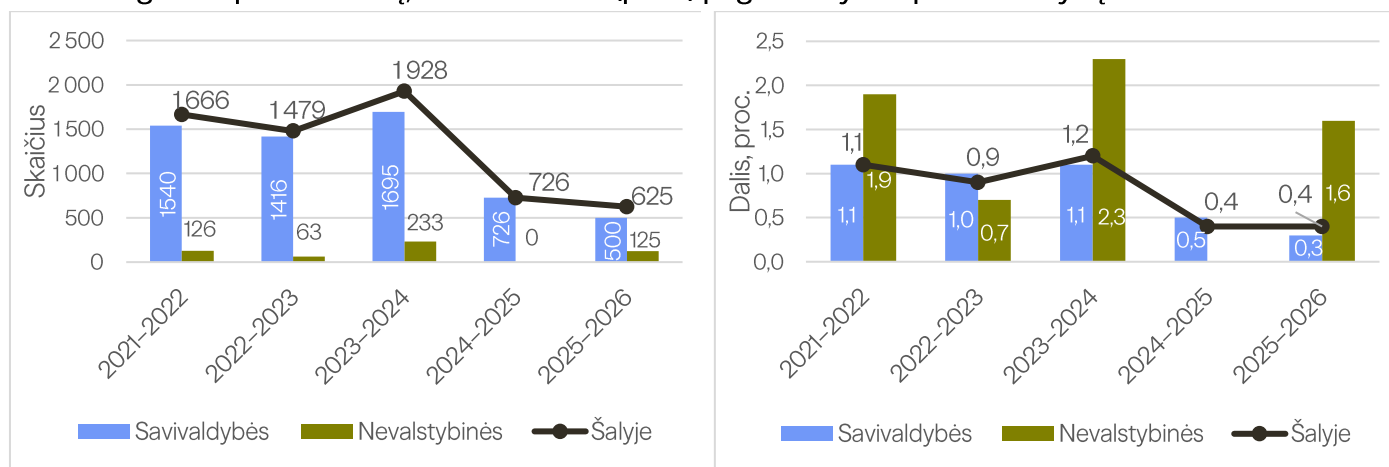
Duomenų šaltinis: ŠVIS

Pagrindinio ugdymo pakopoje 2025–2026 mokslo metais užfiksuota 20 perpildytų klasių komplektų, iš kurių 95 proc. yra miestuose (29 pav.). Dauguma jų (80 proc.) priklauso savivaldybių mokykloms, likusieji – nevalstybinėms; valstybinėse mokyklose perpildytų klasių nefiksuota.

2021–2025 m. laikotarpiu perpildytų pagrindinio ugdymo klasių komplektų skaičius sumažėjo 2,7 karto – nuo 54 iki 20, nepaisant jų augimo nuo 2021–2022 m. m. iki 2023–2024 m. m., o jų dalis sumažėjo nuo 0,8 proc. iki 0,3 proc. Savivaldybių mokyklose fiksuotas nuoseklus perpildytų klasių komplektų mažėjimas, o nevalstybinėse – ryškesni svyravimai, įskaitant laikotarpį, kai perpildytų klasių komplektų visai nebuvo (29 pav.).

Analogiška tendencija pastebima ir pagal mokinių skaičių. Per penkerius metus mokinių skaičius perpildytose pagrindinio ugdymo klasėse sumažėjo 2,7 karto, o jų dalis – nuo 1,1 iki 0,4 proc. (30 pav.). Savivaldybių mokyklose mokinių skaičius perpildytose klasėse sumažėjo apie 3 kartus – nuo 1540 iki 500, o nevalstybinėse – nors būta svyravimų, 2025–2026 m. m. mokinių skaičius buvo panašus kaip ir 2021–2022 m. m., tačiau jų dalis sumažėjo nuo 1,9 proc. iki 1,6 proc. (0,3 proc. punkto) (30 pav.).

30 pav. Mokinių, kurie mokosi bendrojo ugdymo mokyklų bendrojo tipo pagrindinio ugdymo klasėse, turinčiose daugiau kaip 30 mokinių, skaičius ir dalis (proc.) pagal mokyklos priklausomybę

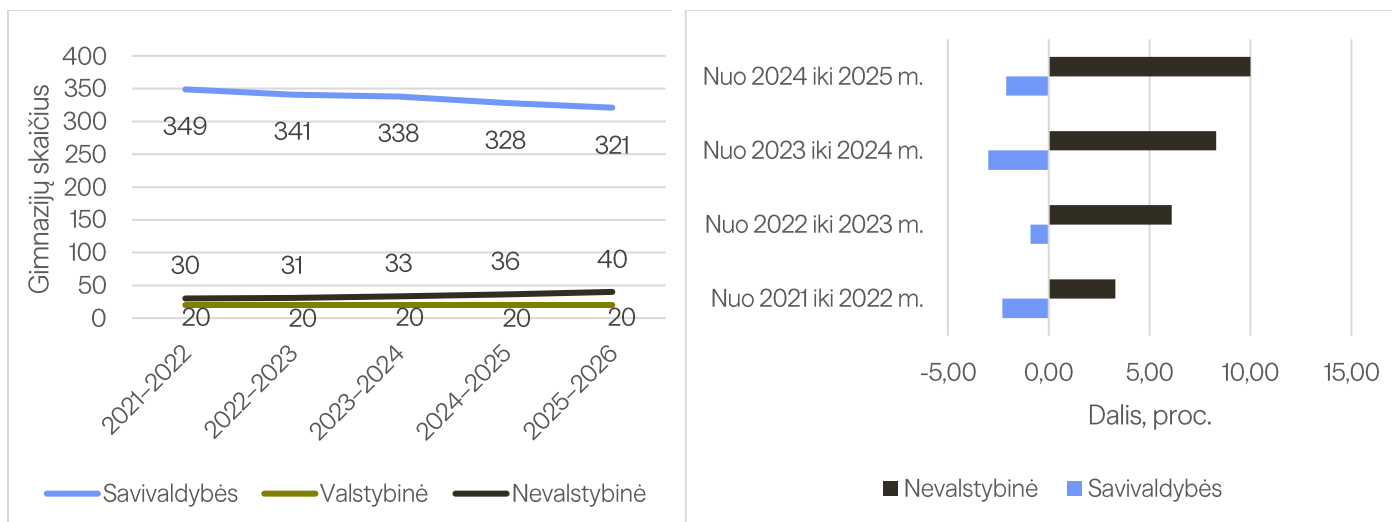
Duomenų šaltinis: ŠVIS

Gimnazijų tinklo kaitos tendencijos

Per penkerius mokslo metus (nuo 2021–2022 m. m. iki 2025–2026 m. m.) bendras gimnazijų skaičius Lietuvoje sumažėjo 4 proc. (nuo 399 (2021–2022 m. m.) iki 382 (2025–2026 m. m.)). Mažėjimas buvo laipsniškas, kiekvienais metais buvo fiksuojamas nedidelis bendro skaičiaus nuosmukis. Labiausiai ir iš esmės bendrą gimnazijų skaičiaus sumažėjimą nulėmė savivaldybių priklausomybės gimnazijų skaičiaus sumažėjimas nuo 349 iki 322 (8 proc.). Priešingą tendenciją rodo nevalstybinės gimnazijos, jų skaičius per penkerius metus išaugo 33 proc. (nuo 30 iki 40 vienetų). Didžiausias nevalstybinių gimnazijų skaičiaus padidėjimas fiksuotas 2024–2025 m. (10 proc.), tuo tarpu savivaldybių gimnazijų dalies pokytis visais laikotarpiais išliko neigiamas, o didžiausias mažėjimas stebimas nuo 2023 iki 2024 m. (3 proc.). Valstybinių gimnazijų skaičius per visą analizuojamą laikotarpį išliko visiškai stabilus ir nepakito – 20 vienetų (31 pav.).

Analizuojant gimnazijų skaičių pagal jų paskirtį, nustatyta, kad per pastaruosius penkerius metus labiausiai sumažėjo savivaldybių visų amžiaus tarpsnių vaikams skirtų gimnazijų – nuo 221 iki 197 (11 proc.), o savivaldybės gimnazijų, kuriose mokosi mokiniai nuo I iki IV gimnazijos klasės, skaičius sumažėjo 3 proc. (nuo 107 iki 104). Tačiau nevalstybinių šio tipo gimnazijų skaičius išaugo nuo 11 iki 20 (82 proc.) (nuo 2021–2022 m. m. iki 2025–2026 m. m.).

31 pav. Gimnazijų skaičiaus pokytis ir dalis (proc.) nuo 2021–2022 iki 2025–2026 mokslo metų pagal gimnazijų priklausomybę

Duomenų šaltinis: ŠVIS

2 lentelė. Gimnazijų skaičius ir pokytis nuo 2021 iki 2025 metų pagal pagrindinę paskirtį ir priklausomybę

Priklausomybė	Gimnazijų pagrindinė paskirtis	Gimnazijų skaičius				
		2021–2022	2022–2023	2023–2024	2024–2025	2025–2026
Savivaldybės	Gimnazija visų amžiaus tarpsnių vaikams	221	214	212	203	197
	Gimnazija	107	106	105	104	104
	Suaugusiųjų gimnazija	12	10	10	10	9
	Sporto gimnazija	3	3	3	3	3
	Inžinerinio ugdymo mokykla	3	3	4	4	4
	Tardymo izoliatoriaus ir pataisos įstaigos suaugusiųjų mokykla	1	1	1	1	1
	Nepilnamečių tardymo izoliatoriaus ir pataisos įstaigos mokykla	1	1			
	Specialioji mokykla judesio ir padėties sutrikimų turintiems mokiniams	1	1	1		
	Savivaldybės kadetų ugdymo gimnazija					2
	Specialiojo ugdymo centras				1	1
	Menų gimnazija (menas, muzika)		1	1	1	1
	Savitos pedagoginės sistemos mokykla		1	1	1	
Valstybinė	Gimnazija visų amžiaus tarpsnių vaikams	6	6	6	6	6
	Menų gimnazija (menas, muzika)	4	4	4	4	4
	Konservatorija	3	3	3	3	3
	Dailės gimnazija	1	1	1	1	1
	Gimnazija	1	1	1	1	1
	Savitos pedagoginės sistemos mokykla	1	1	1	1	
	Specialioji mokykla klausos sutrikimą turintiems mokiniams	1	1	1	1	1
	Specialioji mokykla regos sutrikimą turintiems mokiniams	1	1	1	1	1
	Lietuvių namai	1	1	1	1	1
	Menų mokykla (menas, muzika, baletas)	1	1	1	1	1
Nevalstybinė	Savivaldybės kadetų ugdymo gimnazija					1
	Gimnazija visų amžiaus tarpsnių vaikams	18	18	18	19	19
	Gimnazija	11	12	14	16	20
	Savitos pedagoginės sistemos mokykla	1	1	1	1	1

Duomenų šaltinis: ŠVIS

2025–2026 m. m. panaikinamos valstybinė ir savivaldybės gimnazijos tipo savitos pedagoginės sistemos mokyklos, tačiau išlieka nevalstybinė šios paskirties mokykla. 2025–2026 m. m. buvo įsteigtas savivaldybės gimnazijos tipo specializuotas centras (žr. 2 lentelę).

Gimnazijų III- IV klasių formavimo reglamentavimo raida

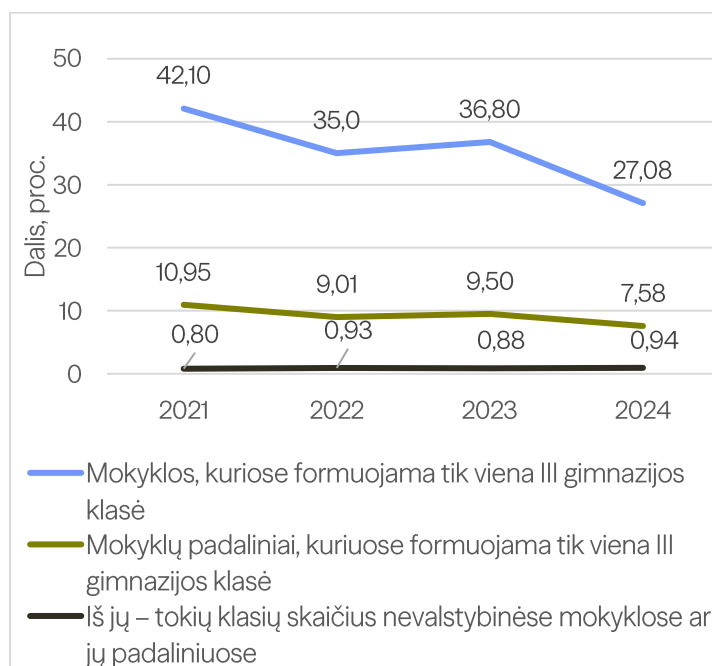
Teisinis reguliavimas nuosekliai griežtėjo, kartu paliekant išimtis regionų specifikai. Pagal 2021 m. Taisyklių pakeitimus, gimnazijose, vykdančiose akredituotą vidurinio ugdymo programą, turi būti formuojamos bent dvi III gimnazijos klasės. Išimtis tik vieną klasę leidžia sudaryti pagal specialias nuostatas (26.11.1 papunktis). Ankstesni konkretūs reikalavimai dėl vienuoliktųjų klasių formavimo ir minimalaus mokinių skaičiaus jose panaikinti.

2023 m. redakcijoje patikslinta, kad viena III gimnazijos klasė gali būti formuojama ir tais atvejais, kai artimiausia kita gimnazija yra nutolusi daugiau nei 30 km. Minimalus galimas mokinių skaičius IV gimnazijos klasėje padidintas iki 21 mokinio (anksčiau buvo 12), tačiau nustatyta pereinamojo laikotarpio išimtis 2024–2025 mokslo metams IV klasę leidžia formuoti nuo 12 mokinių.

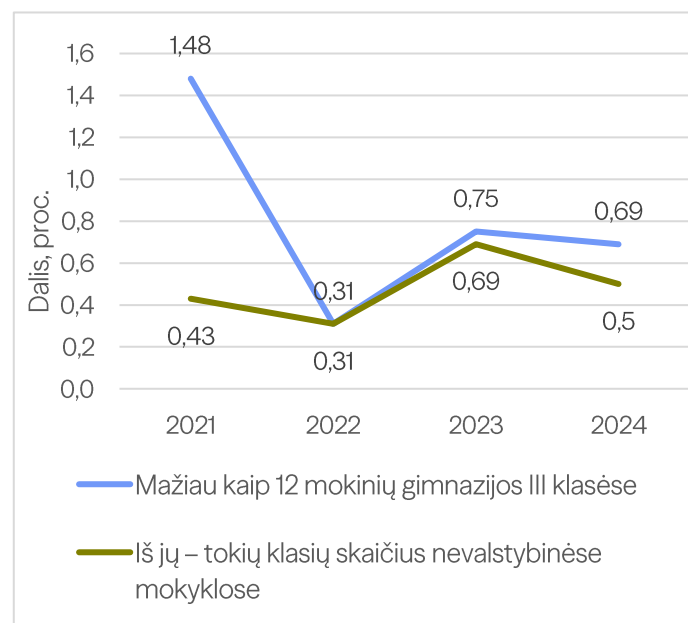
2024 m. Taisyklių redakcijoje nustatyta pereinamojo laikotarpio išimtis 2024–2025 mokslo metams: IV gimnazijos klasė gali būti formuojama nuo 12 mokinių. Mažose gyvenvietėse (išskyrus savivaldybių centrus) savivaldybių gimnazijoms leidžiama sudaryti vieną vidurinio ugdymo klasę, turinčią ne mažiau kaip 12 mokinių, jei užtikrinamas mokinių srautų tęstinumas. Tai reiškia, kad praėjusiais metais 8 ir I gimnazijos klasėse turėjo būti bent po 21 mokinį, arba 8, I ir II gimnazijos klasių vidurkis buvo ne mažesnis nei 21 mokinys. Tokiais atvejais savivaldybė skiria papildomų lėšų klasei išlaikyti. Ne savivaldybių centruose esančioms valstybinėms gimnazijoms taikoma analogiška išimtis, o klasei išlaikyti skiriama papildomų valstybės biudžeto lėšų.

2025 m. Taisyklių redakcijoje laikina 2024–2025 m. išimtis dėl IV klasės, galinčios turėti 12 mokinių, panaikinta. Miestelių gimnazijose leidžiama sudaryti III ir IV gimnazijos klases, jei jose mokosi ne mažiau kaip 12 mokinių, ir savivaldybė prisideda skirdama 50 proc. mokymo lėšų. Šis reikalavimas taikomas ir valstybinėms mokykloms. Neringos savivaldybei suteikiamas papildomas lankstumas: III arba IV klasėje gali mokytis mažiau nei 12 mokinių, jei savivaldybė skiria visą reikiamą finansavimą, atitinkantį valstybės skiriamų lėšų dydį.

32 pav. Mokyklos ir jų padaliniai, kuriuose formuojama tik viena III gimnazijos klasė

33 pav. Mokyklos, kurių III gimnazijos klasėse mokosi mažiau kaip 12 mokinių

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Per ketverius metus (2021–2024 m.) pastebėta tendencija: mokyklų, kurios naudojasi išimtimis formuoti tik vieną III klasę arba išlaikyti itin mažas klases, dalis sparčiai traukiasi. 2021 m. tik po vieną III gimnazijos klasę formavo 42,1 proc. mokyklų. Iki 2025 m. ši dalis susitraukė iki 32,5 proc. Šie pokyčiai rodo tinklo optimizavimo procesus, skatinančius mokinius telktis didesnėse gimnazijose. Mokyklų padaliniuose taip pat matomas tokių klasių sumažėjimas nuo 10,9 proc. iki 8,4 proc. Tačiau nevalstybinėse mokyklose tokių klasių skaičius šiek tiek paaugo – nuo 0,8 proc. iki 0,94 proc. (32 pav.)

Nors Taisyklėse numatytos išimtys nutolusioms vietovėms (jos taikomos Šalčininkų rajono, Vilniaus rajono ir Neringos savivaldybėms), 2021–2024 m. klasių, kuriose mokosi mažiau nei 12 mokinių, dalis nuosekliai mažėjo – nuo 1,48 proc. iki 0,69 proc. – ir išlieka labai nedidelė. 2025–2026 mokslo metais Šalčininkų rajono ir Neringos savivaldybių gimnazijose vis dar yra bendrojo tipo III klasių, kuriose mokosi mažiau nei 12 mokinių: Šalčininkų rajono savivaldybėje yra keturi tokie klasių komplektai, o Neringos savivaldybėje – vienas.

Nevalstybinėse mokyklose 2021–2024 m. tokių klasių dalis šiek tiek padidėjo – nuo 0,43 proc. iki 0,5 proc. Valstybinės ir savivaldybių mokyklos privalo stambinti klases, o privačioms mokykloms šie tinklo optimizavimo reikalavimai netaikomi, todėl jose mažos klasės išlieka (33 pav.).

Mažos gimnazijų bendrojo tipo III klasės

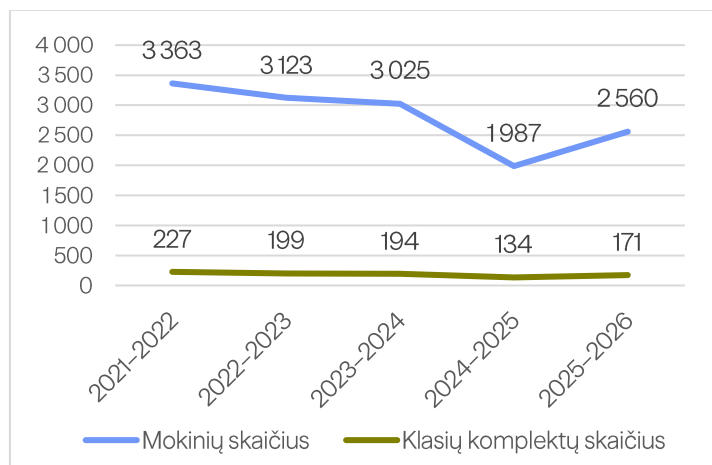
Pastebimas bendras klasių komplektų skaičiaus mažėjimas nedidelėse savivaldybėse, nevalstybinėse ir valstybinėse gimnazijų bendrojo tipo III klasėse. Per penkerius metus (nuo 2021–2022 m. m. iki 2025–2026 m. m.) klasių komplektų, kuriuose mokosi mažiau kaip 21 mokiny, sumažėjo ketvirtadaliu (25 proc.) nuo 227 iki 171 komplekto (34 pav. (1)). Atitinkamai mažėjo ir mokinių skaičius tokiose klasėse – jis sumažėjo (24 proc.) nuo 3 363 iki 2 560 mokinių. Ryškiausias pokytis buvo fiksuotas 2024–2025 m. m., kai klasių komplektų skaičius sumažėjo iki 134 (palyginti su ankstesniais metais), o mokinių skaičius – iki 1 987. Nors 2025–2026 m. m. stebimas tokių klasių komplektų padaugėjimas iki 171, o mokinių – iki 2 560, lyginant su pradiniu 2021–2022 m. m. laikotarpiu, bendras sumažėjimas išlieka reikšmingas.

Vertinant gimnazijų bendrojo tipo III klasių, kuriose mokosi 12 ar mažiau mokinių, skaičių, stebimas sumažėjimas, nors mažos klasės vis dar išlieka, dėl joms taikomų formavimo išimčių. 2022–2023 mokslo metais tokių mažų klasių komplektų ir jose besimokančių mokinių skaičius, palyginti su ankstesniais metais, sumažėjo beveik perpus (lyginant su 2021–2022 m. m.) – tai buvo didžiausias fiksuotas pokytis nagrinėjamu laikotarpiu. Per penkerius metus (nuo 2021–2022 m. m. iki 2025–2026 m. m.) tokių klasių komplektų skaičius nevalstybinėse, savivaldybės ir valstybinėse gimnazijose kartu sumažėjo 42 proc. (nuo 62 iki 36), o mokinių skaičius – 48 proc. (nuo 604 iki 312) (34 pav. (2)).

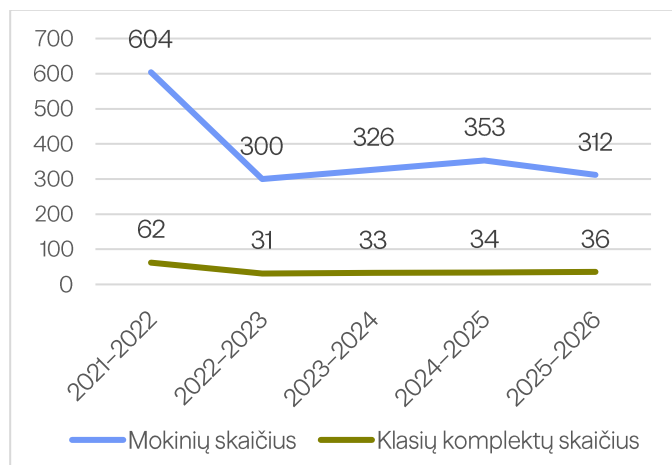
Per penkerius metus (nuo 2021 m. iki 2025 m.) savivaldybių gimnazijų bendrojo tipo III klasėse, kuriose mokosi mažiau kaip 21 mokiny, stebimas klasių komplektų ir mokinių skaičiaus mažėjimas – atitinkamai 27 proc. ir 23 proc. Abiejų rodiklių kitimo tendencija tokia pati: nuo 2021–2022 m. m. iki 2024–2025 m. m. stebimas nuoseklus tokių klasių komplektų ir mokinių skaičiaus mažėjimas, o 2025–2026 m. m. padidėjimas (35 pav.).

34 pav. Bendras klasių komplektų ir mokinių skaičius bendrojo tipo III klasėse nevalstybinėse, savivaldybės ir valstybinėse gimnazijose kartu

Bendrojo tipo III klasės, kuriose mokosi mažiau kaip 21 mokinys (1)

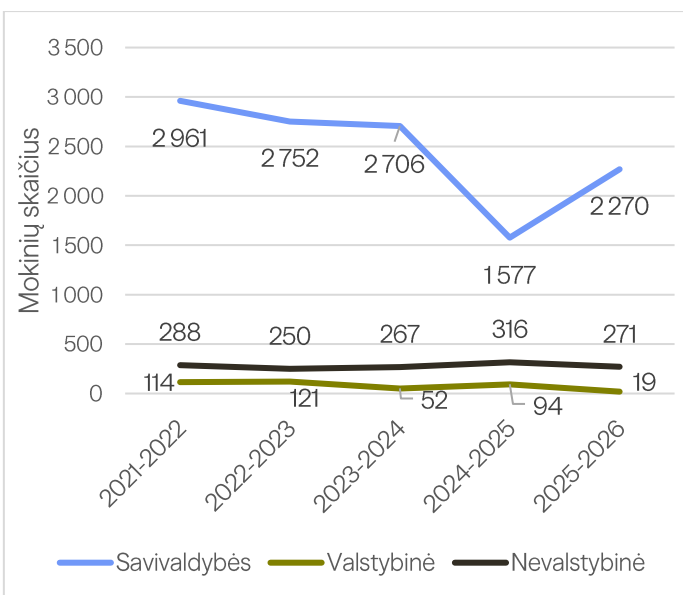
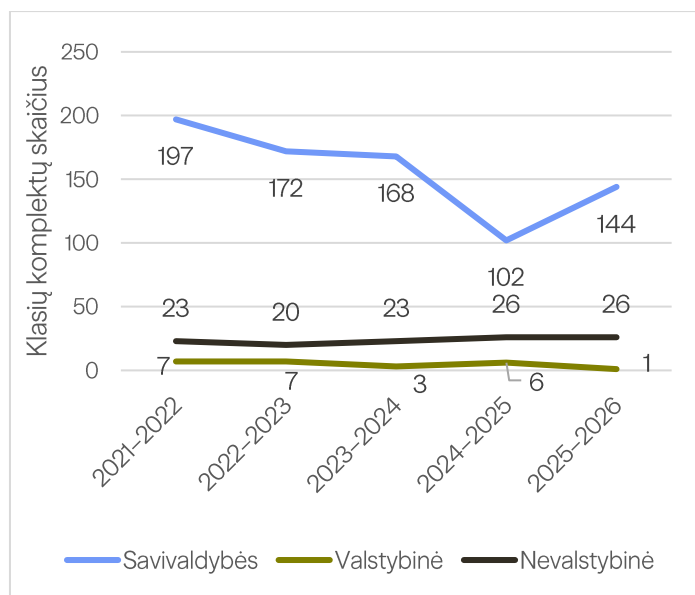
Bendrojo tipo III klasės, kuriose mokosi 12 ar mažiau mokinių (2)

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Valstybinių gimnazijų bendrojo tipo III klasėse, kuriose mokosi mažiau kaip 21 mokinys, labiausiai sumažėjo tiek klasių komplektų – 86 proc., tiek mokinių skaičius – 83 proc., palyginti su savivaldybių ir nevalstybinėmis gimnazijomis. Tuo tarpu nevalstybinėse gimnazijose tokių mažų bendrojo tipo III klasių skaičius padidėjo 13 proc., nors mokinių skaičius jose šiek tiek sumažėjo – 6 proc.

35 pav. BU klasių komplektų ir mokinių skaičius bendrojo tipo III klasėse, kuriose mokosi mažiau kaip 21 mokinys, nevalstybinėse, savivaldybės ir valstybinėse gimnazijose

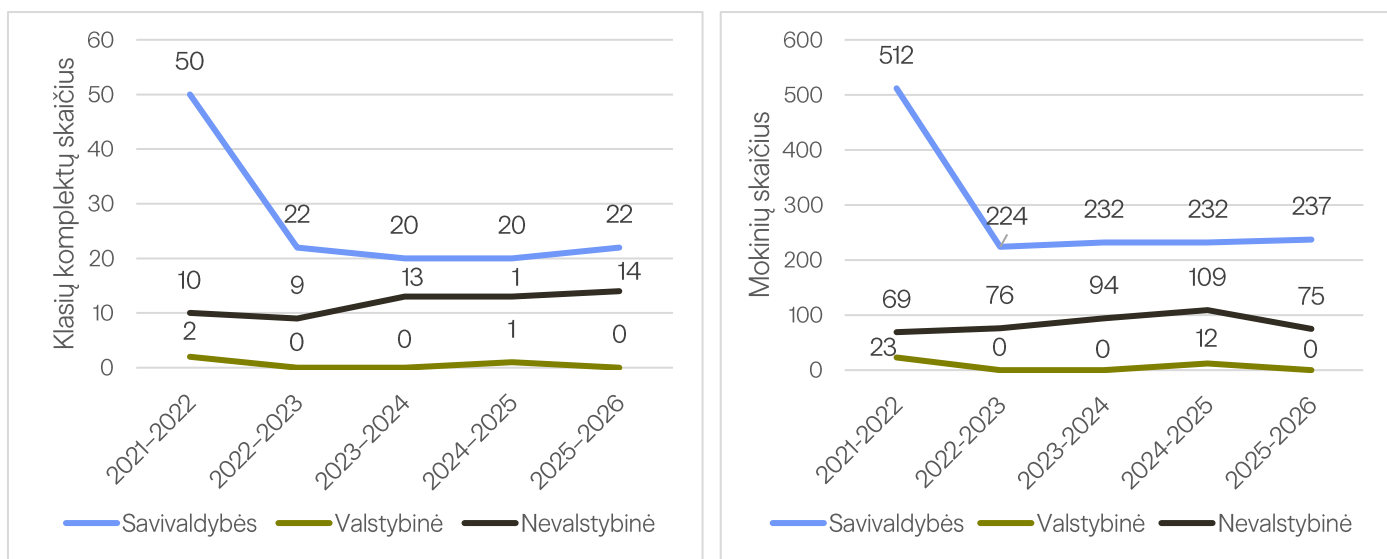

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Savivaldybių gimnazijų bendrojo tipo III klasėse, kuriose mokosi 12 ar mažiau mokinių, per penkerius metus (nuo 2021 m. iki 2025 m.) stebimas tokių klasių komplektų sumažėjimas 56 proc. ir mokinių skaičiaus sumažėjimas 54 proc. Tuo tarpu nevalstybinėse gimnazijose matoma priešinga tendencija - tokių klasių komplektų ir mokinių skaičius išaugo atitinkamai 40 proc. ir 9 proc. Tam įtakos gali turėti tai, kad nevalstybinėse gimnazijose mažų klasių

formavimas nėra ribojamas ir vyksta kitaip nei valstybinėse ir savivaldybių gimnazijose. 2025–2026 m. m. valstybinėse gimnazijose bendrojo tipo III klasėse, kuriose mokosi 12 ar mažiau mokinių, tokių klasių nebeliko (36 pav.).

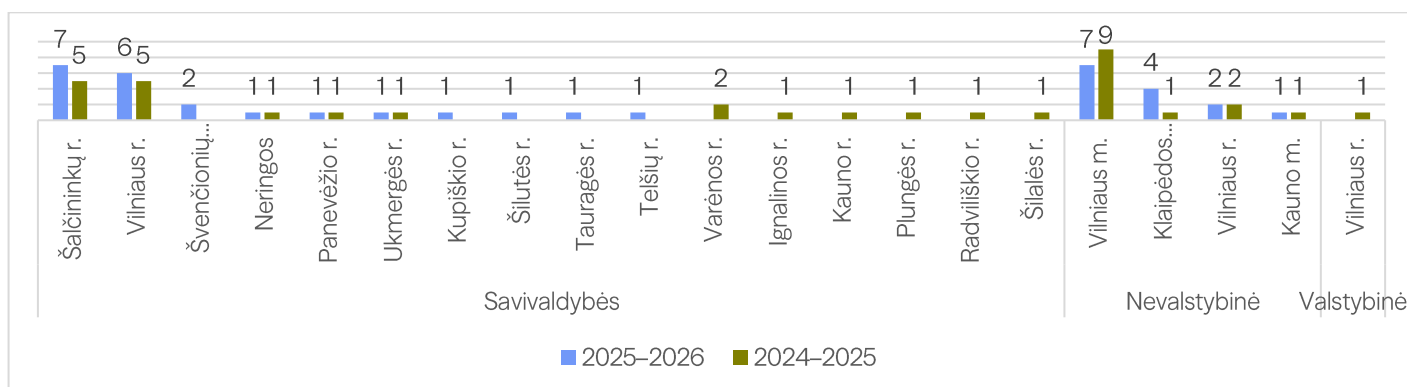
36 pav. BU klasių komplektų ir mokinių skaičius gimnazijų bendrojo tipo III klasėse, kuriose mokosi 12 ar mažiau mokinių, nevalstybinėse, savivaldybės ir valstybinėse gimnazijose

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Gimnazijų bendrojo tipo III klasių komplektų, kuriose mokosi 12 ar mažiau mokinių, skaičiaus kitimo tendencijos skirtingos – kai kuriose savivaldybėse klasių komplektų skaičius augo, o kituose – visai nebeliko. 2024–2025 m. m. ir 2025–2026 m. m. daugiausia tokių klasių komplektų buvo Šalčininkų ir Vilniaus rajonų savivaldybių gimnazijose: Šalčininkų rajono savivaldybėje šis skaičius didėjo nuo 5 iki 7, o Vilniaus rajono savivaldybėje – nuo 5 iki 6. 2025–2026 m. m. Švenčionių rajono savivaldybėje buvo naujai suformuoti 2 tokie klasių komplektai, o Kupiškio, Šilutės, Tauragės, Telšių rajonų savivaldybių gimnazijose – po vieną tokį klasės komplektą. 2025–2026 m. m. Varėnos, Ignalinos, Kauno, Plungės, Radviliškio, Šilalės rajonų savivaldybių gimnazijose tokių klasių nebeliko (visose buvo po 1 komplektą, išskyrus Varėnos r. – buvo 2).

37 pav. Gimnazijų bendrojo tipo III klasių komplektų, kuriuos sudaro 12 ar mažiau mokinių, skaičius pagal savivaldybes

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Per pastaruosius dvejus metus nevalstybinėse gimnazijose tokių klasių komplektų skaičius paaužo tik vienu klasės komplektu: Klaipėdos miesto nevalstybinėse gimnazijose padidėjo nuo 1 iki 4 tokių klasių komplektų, o Vilniaus miesto – sumažėjo nuo 9 iki 7 klasių komplektų (37 pav.).

Specializuotas ugdymas

2021 m. Taisyklių redakcijoje sustiprintas tęstinumo principas specializuotam ugdymui – įtrauktas reikalavimas, kad specializuoto ugdymo krypties programos būtų vykdomos nuosekliai.

2024 m. redakcijoje išplėstos kadetų gimnazijų steigimo galimybės: be savivaldybių, įteisintos ir valstybės kadetų ugdymo gimnazijos, kurioms taikomi tie patys reikalavimai. Taip pat įvestas papildomas derinimas: savivaldybių ir valstybės kadetų gimnazijos visus steigimo, reorganizavimo, likvidavimo ar struktūros pertvarkos planus turi derinti ne tik su švietimo, mokslo ir sporto ministru, bet ir su krašto apsaugos ministru. Mokinių ir klasių skaičiaus derinimo tvarka nepakito. 2025–2026 m. m. buvo įsteigtos viena valstybinė ir dvi savivaldybės kadetų ugdymo gimnazijos.

Specialusis ugdymas

2021 m. Taisyklėse išplėstos mokymosi specialiosiose mokyklose ir centruose amžiaus ribos: mokiniai gali mokytis nuo 7 (6) iki 21 (23) metų. Numatyta galimybė daryti mokymosi pertraukas dėl ligos. Panaikinta anksčiau galiojusi nuostata dėl minimalaus 5 mokinių skaičiaus specialiųjų mokyklų XI klasėje. Supaprastinti specifiniai reikalavimai jaunimo namams, sanatorijos ir ligoninės mokykloms, nepilnamečių ir suaugusiųjų pataisos bei tardymo įstaigų mokykloms, paliekant tik bendruosius 25 punkto kriterijus. Šie pakeitimai leido mokykloms lengviau sudaryti klases, esant mažam mokinių skaičiui, užtikrinti ugdymo tęstinumą ir supaprastinti valdymo bei organizacinius procesus.

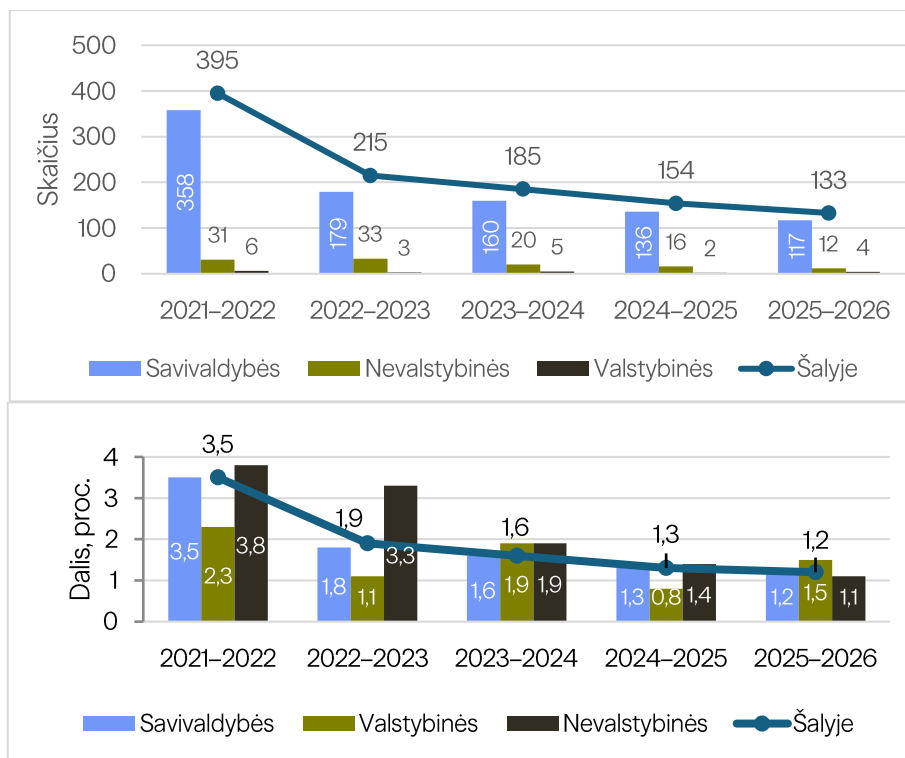
2025 m. rugsėjo 1 d. atnaujintame Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos apraše (Nr. 679) įtvirtintas 2024 m. spalio 21 d. atnaujintoje (Nr. S-550) 2017 m. lapkričio 22 d. Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinėje sutartyje numatytas susitarimas: jeigu nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. suformuojamos klasės, kuriose mokinių skaičius viršija nustatytą didžiausią leistiną mokinių skaičių, savivaldybei skiriamos mokymo lėšos yra mažinamos.

Jungtinės klasės

Iki 2021 m. buvo leidžiama jungti kelias pradinės klases ir kai kuriais atvejais – pagrindinio ugdymo klases, jei mokinių skaičius mažas. 2021 m. Taisyklių redakcijoje nustatyta, kad pradinio ugdymo pakopoje galima jungti tik po dvi klases, rekomenduojama – gretimas (pavyzdžiui, 1 ir 2 arba 3 ir 4). Kitų klasių jungti nebeleidžiama. Redakcijoje nustatytas sąlyginis mažiausias mokinių skaičius jungtinėje klasėje – 8. Jungtinės klasės, turinčios mažiau mokinių, valstybės nefinansuojamos, išskyrus tautinių mažumų, nevalstybines ir specialiąsias mokyklas. 2025–2026 mokslo metais bendrojo ugdymo mokyklose veikia 133 bendrojo tipo jungtinių klasių komplektai. Didžioji jų dalis (117, arba 88 proc.) yra savivaldybių mokyklose, nevalstybinėse (12, arba 9 proc.) ir tik nedidelė dalis – valstybinėse (4, arba 3 proc.) mokyklose.

Per 2021–2025 m. bendrojo tipo jungtinių klasių komplektų sumažėjo maždaug tris kartus – nuo 395 iki 133. Didžiausias pokytis fiksuotas 2022–2023 mokslo metais, kai įsigaliojo 2021 m. Taisyklių pakeitimai. Tuo metu jungtinių klasių komplektų dalis sumažėjo 1,8 karto – nuo 3,5 proc. iki 1,9 proc. (1,6 proc. punkto). Vėlesniais metais mažėjimas buvo nuosaikesnis – 0,1–0,3 proc. punkto.

38 pav. Bendrojo ugdymo mokyklų 1–8 bendrojo tipo klasių komplektų, kurie yra jungtiniai, skaičius ir dalis (proc.) pagal mokyklos priklausomybę

Duomenų šaltinis: ŠVIS ([Savivaldybės švietimo stebėsenos žemėlapiai *](#))

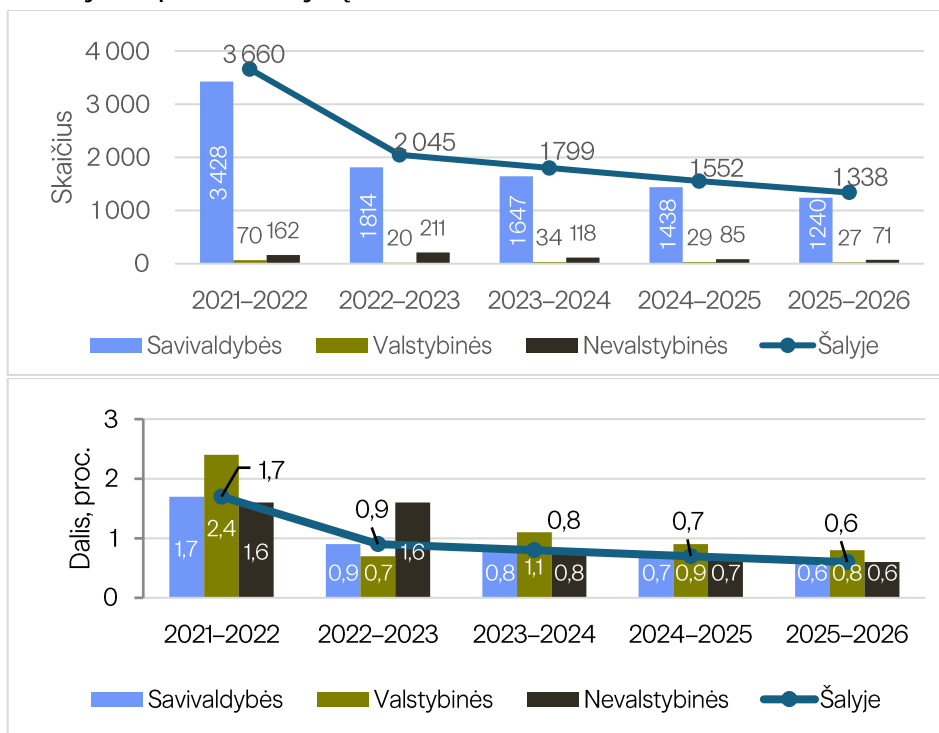
Pagal mokyklų priklausomybę, didžiausias jungtinių klasių komplektų sumažėjimas užfiksuotas nevalstybinėse mokyklose (2,7 proc. punkto), kiek mažesnis – savivaldybių (2,3 proc. punkto), o mažiausias – valstybinėse mokyklose (0,8 proc. punkto) (38 pav.).

Mažėjant jungtinių klasių komplektų skaičiui, nuosekliai mažėjo ir juose besimokančių mokinių skaičius. Per pastaruosius penkerius metus (2021–2025) bendrojo ugdymo mokyklų bendrojo tipo jungtinių klasių mokinių skaičius sumažėjo nuo 3 660 iki 1 338, t. y. net 63,4 proc. Visą analizuojamą laikotarpį didžiausią šių mokinių dalį sudarė savivaldybių mokyklų mokiniai, tačiau ir jose fiksuotas nuolatinis mažėjimas – mokinių skaičius sumažėjo beveik tris kartus, o jų dalis krito nuo 1,7 iki 0,6 proc.

Valstybinėse mokyklose bendrojo tipo jungtinių klasių komplektų mokinių skaičius išliko nedidelis ir patyrė tam tikrų svyravimų, tačiau bendra tendencija taip pat buvo mažėjanti, kartu traukėsi ir mokinių dalis. Nevalstybinėse mokyklose 2022–2023 m. šių mokinių skaičius trumpam padidėjo, tačiau vėlesniais metais jis sparčiai mažėjo, o mokinių dalis susilygino su bendru šalies vidurkiu (39 pav.).

2025–2026 mokslo metais bendrojo ugdymo mokyklose bendrojo tipo jungtinių klasių komplektų pradinio ugdymo koncentre buvo 129, t. y. perpus mažiau nei 2021–2022 m. m., o pagrindinio ugdymo koncentre – 4, arba 97,1 proc. mažiau.

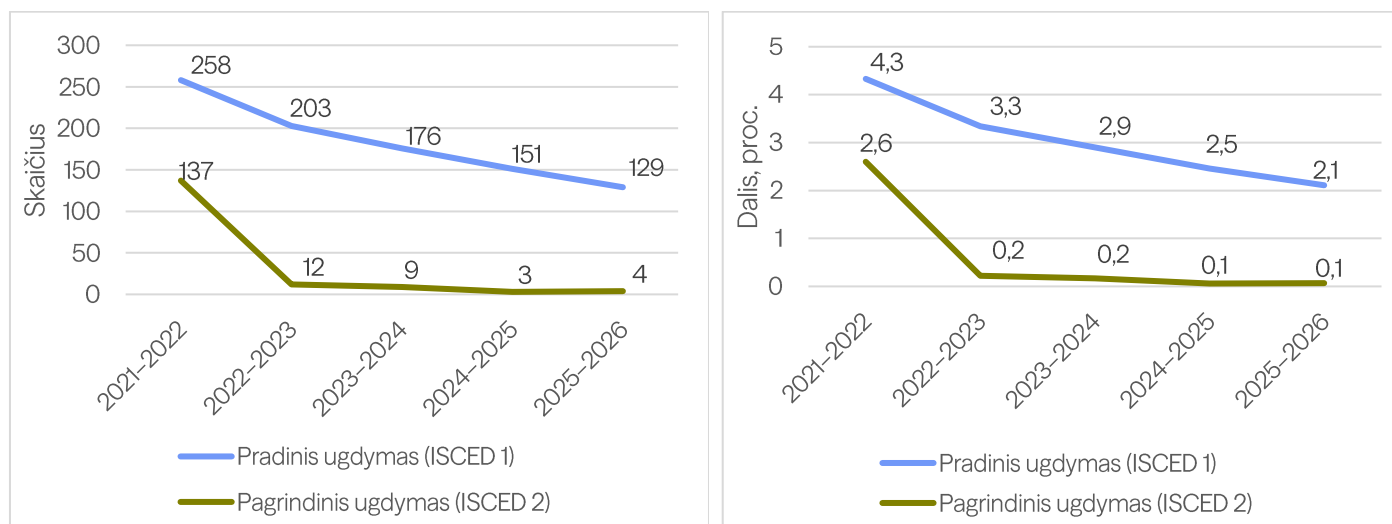
39 pav. Mokinių, kurie mokosi bendrojo ugdymo mokyklų 1–8 bendrojo tipo jungtinėse klasėse, skaičius ir dalis (proc.) pagal mokyklos priklausomybę

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Per paskutinius penkerius metus (2021–2025), įsigaliojus draudimui pagrindinio ugdymo pakopoje formuoti jungtinius klasių kompleksus, jų dalis sumažėjo 26 kartus – nuo 2,6 proc. iki 0,1 proc. Sugriežtinus šių klasių kompleksų formavimo reikalavimus, jų dalis pradinio ugdymo pakopoje taip pat sumažėjo dvigubai – nuo 4,3 proc. iki 2,1 proc. (2,2 proc. punkto) (40 pav.).

40 pav. Bendrojo ugdymo mokyklų 1–8 bendrojo tipo klasių kompleksų, kurie yra jungtiniai, skaičius ir dalis (proc.) pradinio ir pagrindinio ugdymo pakopose

Duomenų šaltinis: ŠVIS ([Savivaldybės švietimo stebėsenos žemėlapiai *](#))

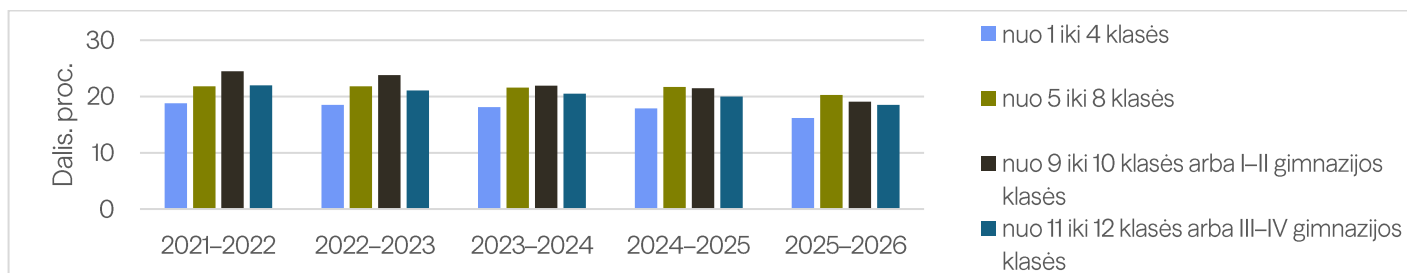
Vertinant 2021 m. Taisyklėse nustatyto reikalavimo, kad jungtinėje klasėje mokytusi ne mažiau kaip 8 mokiniai, įgyvendinimą, nustatyta, jog 2025–2026 m. m. savivaldybių ir valstybinių mokyklų pradinio ir pagrindinio ugdymo pakopose tokių jungtinių klasių kompleksų nebuvo. Palyginimui, 2021–2022 m. m. savivaldybių pavaldumo mokyklose

buvo 37 tokie klasių komplektai: 24 (65 proc.) – pradinio ugdymo ir 13 (35 proc.) – pagrindinio ugdymo pakopose. Valstybinėse mokyklose tokių klasių komplektų nebuvo.

Mokinių vežiojimas

Vežiojamų bendrojo ugdymo mokyklų mokinių dalis 2021–2025 m. laikotarpiu šiek tiek sumažėjo: nuo 19,6 proc. 2021 m. iki 17,9 proc. 2025 m. (1,5 proc. punkto). Tai būdinga visoms klasių grupėms. Pradinėse klasėse vežiojamų mokinių dalis sumažėjo nuo 17 proc. 2020–2021 m. m. iki 15,8 proc. 2025–2026 m. m. (1,2 proc. punkto). Ši pakopa pasižymi mažiausia vežiojamų mokinių dalimi. Vežiojamų 5–8 klasių mokinių dalis taip pat nuosekliai mažėjo – nuo 20,3 iki 19,6 proc. (0,7 proc. punkto). 9–10 klasėse (I–II gimnazijos klasėse) vežiojamų mokinių dalies mažėjimas ryškiausias: jų sumažėjo nuo 22,6 iki 18,9 proc. (3,7 proc. punkto). Vyresnėse gimnazijos klasėse vežiojamų mokinių dalis sumažėjo nuo 21,1 iki 17,6 proc. (3,5 proc. punkto). Tokią tendenciją galimai lemia mokyklinio amžiaus vaikų skaičiaus mažėjimas atokesnėse, kaimiškosiose vietovėse ir vidinė gyventojų migracija į miestus. Mokyklų tinklo centralizavimo procesai vežiojamų mokinių dalies nepadidino (41 pav.).

41 pav. Vežiojamų mokinių dalis (proc.)

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo programas, tinklo kaitos 2021–2025 m. apibendrinimas

Laikotarpio (2021–2025 m.) duomenys rodo Lietuvos švietimo sistemos posūkį nuo išskaidyto mažų savarankiškų įstaigų tinklo prie centralizuoto ir optimaliesnio modelio:

- **Institucijų** (juridinių asmenų), kuriose buvo mokoma pagal bendrojo ugdymo programas, skaičius sumažėjo 8 proc. (nuo 993 iki 918). **Mokyklų skaičiaus kaita pagal mokyklų institucijų grupes buvo nevienodi**: labiausiai sumažėjo kitų švietimo teikėjų (67proc. (nuo 3 iki 1), taip pat profesinio mokymo įstaigų (17 proc.), pagrindinių (15 proc.) ir pradinė mokyklų (11 proc.). Gimnazijų skaičius sumažėjo mažiausiai (4 proc.), o progimnazijų – nežymiai paaugo (2 proc.).
- **Mokyklų tinkle stebimas struktūrinis poslinkis**: savivaldybės ir valstybinių mokyklų skaičius sumažėjo (atitinkamai 10 proc. ir 12 proc.), o nevalstybinių ugdymo įstaigų skaičius padidėjo 22 proc.
- **Centralizacijos procesas labiausiai paveikė mažesnes savivaldybių įstaigas**: savivaldybių mokyklų, turinčių iki 200 mokinių, skaičius susitraukė 30 proc. (91 vienetu), o mokyklų, kuriose mokosi nuo 201 iki 600 mokinių, – 8 proc. (nuo 361 iki 331). Tuo pat metu augo didelių savivaldybių įstaigų (virš 600 mokinių) skaičius nuo 169 iki 204 (21 proc.), o tai patvirtina kryptingą mokyklų stambinimo ir išteklių koncentravimo politiką.
- Vyksta savivaldybių mokyklų tinklo transformacija, pereinama nuo mažų savarankiškų mokyklų prie stambesnių jungtinių padalinių. Nors savivaldybių priklausomybės mokyklų, kaip savarankiškų vienetų, sumažėjo 86 (10 proc.), bendras padalinių (skyrių) skaičius kito minimaliai (susitraukė 10-čia) (3 proc.). Tai įrodo, kad ugdymo įstaigos nebuvo tiesiog uždaromos – jos prarado juridinį statusą ir tapo didesnių mokyklų struktūriniais padaliniais. Taip fiziškai ugdymas išliko arčiau bendruomenių, tačiau jo valdymas tapo centralizuotas.
- **Mokyklų padaliniai tapo labiau užpildyti ir efektyvesni**: nors savarankiškų švietimo įstaigų sumažėjo, mokinių skaičius jų skyriuose per visą laikotarpį išaugo 17 proc. Šie pokyčiai rodo tinklo optimizavimo procesus, skatinančius mokinius iš mažų mokyklų telktis į mokinių skaičiumi didesnes, konkurencingesnes – mažos pradinės ir pagrindinės mokyklos integruojamos į pajėgesnių progimnazijų ar gimnazijų tinklus.

Matoma mokinių skaičiaus klasėse optimizacija:

- **Bendrojo ugdymo mokyklose vidutinis bendrojo tipo klasės komplekto dydis padidėjo** nuo 20,1 iki 20,6 mokinio (2,5 proc.), o profesinio mokymo įstaigose augimas buvo ryškesnis – nuo 16,3 iki 17,7 mokinio (8,6 proc.). Užfiksuotas vidutinio bendrojo ugdymo mokyklų klasės komplekto dydžio augimas kaimo vietovėse (nuo 14,5 iki 15,3 mokinio) buvo didesnis nei miestuose (nuo 22,1 iki 22,2 mokinio (0,5 proc.)), taip pat aukštesnėse ugdymo pakopose – pagrindinio (nuo 21,7 iki 22,6 mokinio (4,1 proc.) ir vidurinio ugdymo (nuo 22,9 iki 24,0 mokinio (4,8 proc.)). Pradinio ugdymo pakopoje vidutinis klasės dydis, nepaisant svyravimų, nepakito ir išliko 19,3 mokinio.
- **Vienai sąlyginei mokytojo pareigybei tenkantis mokinių skaičius bendrojo ugdymo mokyklose sumažėjo** nuo 11,1 iki 10,7 mokinio (3,6 proc.).
- **Gerokai sumažėjo mažų ir perpildytų bendrojo tipo klasių komplektų skaičius bendrojo ugdymo mokyklose**. Mažų (iki 8 mokinių) 1–10 (I–II gimnazijos) klasių komplektų skaičius sumažėjo nuo 359 iki

224 (37 proc.), daugiausia savivaldybių mokyklose – nuo 244 iki 43 (82 proc.), o nevalstybiniame sektoriuje, kuriam 2023 m. Taisyklėse numatytos išimtys, jų skaičius padidėjo nuo 109 iki 178 (63 proc.). Perpildytų pradinių klasių komplektų (turinčių virš 24 mokinių) ir pagrindinio ugdymo klasių komplektų (turinčių virš 30 mokinių) skaičius sumažėjo daugiau kaip 2,5 karto (atitinkamai 1–4 klasėse nuo 523 iki 205 (61 proc.), o 5–10 (I–II gimnazijos) klasėse – nuo 54 iki 20 (63 proc.).

- **Matomas reikšmingas 1–8 jungtinių klasių komplektų skaičiaus sumažėjimas** nuo 395 iki 133 (66 proc.). Šį pokytį tiesiogiai lėmė 2021 m. sugriežtintos Taisyklės, kuriose uždraustas pagrindinio ugdymo klasių ir apribotas pradinių klasių jungimas. 2025–2026 m. m. nebuvo nė vieno 1–8 bendrosios paskirties klasių komplekto, turinčio mažiau nei 8 mokinius, kuriems Taisyklėse nenumatytos išimtys.

Gimnazijų tinklo struktūra nuosekliai kinta – pastebima įstaigų koncentracija ir ryškėjantys III gimnazijos klasių komplektavimo iššūkiai:

- **Bendras gimnazijų skaičius Lietuvoje sumažėjo 4 proc.** Labiausiai tai palietė savivaldybių visų amžiaus tarpsnių gimnazijas, kurių skaičius sumažėjo 11 proc. **Tai rodo tinklo optimizavimą, stambinimą arba kai kurių įstaigų statuso keitimą.** Priešingai nei bendra tendencija, **nevalstybinių gimnazijų skaičius išaugo** nuo 30 iki 40 (33 proc.). Ypač sparčiai daugėjo keturmečių (I–IV klasių) nevalstybinių gimnazijų nuo 11 iki 20 (82 proc.).
- **Plėtotas ir specializuotas ugdymas** – 2025 m. įsteigtas pirmasis savivaldybės gimnazijos tipo specializuotas centras ir 3 kadetų ugdymo gimnazijos.
- Analizuojant gimnazijos III klases, kuriose mokosi mažiau kaip 21 mokinytis, **ryškėja demografijos ir tinklo optimizavimo pasekmės. Mokinių skaičius tokiose klasėse šalyje sumažėjo** nuo 3 363 iki 2 560 (24 proc.), o **klasių komplektų skaičius susitraukė** nuo 227 iki 171 (25 proc.).
- **Mažų gimnazijos bendrojo tipo III klasių komplektų (iki 12 mokinių) per penkerius metus sumažėjo** nuo 62 iki 36 (42 proc.), o mokinių skaičius jose – nuo 604 iki 312 (48 proc.); **savivaldybių sektoriuje tokių klasių išlikimą skatina pakoreguotos Taisyklės, leidžiančios regionuose išlaikyti mažas klases, siekiant užtikrinti ugdymo prieinamumą.**

Matomas nuoseklus mokinių vežiojimo poreikio mažėjimas, kurį lemia demografiniai pokyčiai regionuose ir gyventojų koncentracija miestuose. Visose klasių grupėse fiksuojamas mokinių, vežiojamų į mokyklą, dalies mažėjimas: nuo 19,6 proc. 2021 m. iki 17,9 proc. 2025 m. (1,5 proc. punkto). Tokią tendenciją galimai lemia mokyklinio amžiaus vaikų skaičiaus mažėjimas atokesnėse, kaimiškosiose vietovėse, vidinė gyventojų migracija į miestus. Mokyklų tinklo centralizavimo procesai vežiojamų mokinių dalies nepadidino.

PRIEDAS

Taisyklių svarbiausių pokyčių lentelė pagal metus

Tema	Iki 2021 m.	2021 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.
Mokyklų tinklo planavimas	Reikėjo rengti 3 metų tinklo pertvarkos planus.	Įvesta prievolė savivaldybėms rengti 5 metų tinklo pertvarkos planus, konsultuotis su gyventojais.			
Mažos mokyklos (<60 mokinių)	Nebuvo aiškių mokyklų tinklo tvarkymo kriterijų.	Reorganizuojamos arba likviduojamos mažos mokyklos (≤60 mokinių), išimtys taikomos nevalstybinėms, specialiosioms mokykloms ir centrams, vaikų socializacijos centrams. Rekomenduota jungti mokyklas, vykdančias ugdymo programas ta pačia mokomąja kalba.	Reikalavimai sugriežtinti: visos iki 60 mokinių turinčios mokyklos privalo būti pertvarkomos, išimtys išlieka.	Leidžiama sudaryti asociacijas ne tik tarp skirtingų, bet ir tarp to paties tipo mokyklų.	
Kokybiniai ugdymo kriterijai mokyklų tinklo tvarkymui	Nebuvo reglamentuoti.		Įvesti kokybiniai kriterijai (pritaikyta aplinka, STEAM, pagalba, ugdymo įvairovė).		
Minimalus mokinių skaičius 1–10 (I–II gimnazijos) klasėse	Nebuvo nustatytas.		Minimalus mokinių skaičius 1–10 (I–II gimnazijos) klasėse – ≥8 (išimtys taikomos nevalstybinėms mokykloms, pagrindinio ugdymo pakopoje – tautinių mažumų mokykloms, lietuviškoms mokykloms Vilniaus, Šalčininkų rajonuose, Neringos savivaldybei (1–7 mokiniai); valstybė iš dalies finansuoja 5–7 mokinių klases).		

Minimalus mokinių skaičius gimnazijų klasėse	Ankstesni detalūs reikalavimai.	Gimnazijose turi būti ≥ 2 III klasės (taikomos išimtys).	Leista viena III klasė, turinti >30 mokinių; IV klasė, turinti ≥ 21 mokinių (laikiniai, 2024–2025 m., – 12 mokinių).	2024–2025 m. buvo leidžiama IV klasė nuo 12 mokinių; taikomos išimtys mažoms vietovėms.	Laikinoji išimtis dėl 12 mokinių panaikinta; mažose gyvenvietėse III–IV klasės formuojamos nuo 12 mokinių, skiriant 50 proc. savivaldybės ar valstybės finansavimą. Neringos savivaldybei suteikiama daugiau lankstumo.
Specializuotas ugdymas	Nebuvo kriterijų.	Sustiprintas specializuoto ugdymo nuoseklumas.		Greta savivaldybių įteisintos valstybės kadetų gimnazijos. Šių įstaigų steigimas, pertvarka, be ŠMSM, papildomai derinami su KAM.	
Jungtinės klasės	Galima jungti kelias pradinės ir kai kurias pagrindines klases.	Leidžiama jungti tik po dvi gretimas pradinės klases (1 ir 2 arba 3 ir 4), kitų klasių jungti neleidžiama. Minimalus mokinių skaičius jungtinėje klasėje – 8, išskyrus tautinių mažumų ir nevalstybinės mokyklas.			
Specialusis ugdymas	Nebuvo apibūrinęta.	Mokymosi amžius pailgintas nuo 7 (6) iki 21 (23) metų. Numatytos mokymosi pertraukos dėl ligos. Panaikintas minimalus 5 mokinių skaičiaus reikalavimas specialiujų mokyklų XI klasėje.			